

coòpolis

23/24

MEMORIA D'ACTIVITATS

Cercle d'Economies Feministes

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	5
1.1. Objectiu general: Introduir la mirada feminista, des d'una perspectiva interseccional i ecològica	6
1.2. Objectius específics	7
1.3. Entitats agregades	8
1.4. Resum d'accions	9
1.5. Infografia d'indicadors generals	12
02. MAPATGE I FONTS D'INSPIRACIÓ	13
2.1. Catàleg de pràctiques interseccionals en l'àmbit educatiu i de lleure	14
2.2. Fonts d'inspiració locals i internacionals	16
03. ANÀLISI DE SITUACIÓ DE LA XARXA TRANSICIONS FEMINISTES	20
3.1. Diagnostiquem la Xarxa de Transicions Feministes	21
3.2. Línies de continuïtat i objectius de futur	38
04. SERVEI DE DIVULGACIÓ, SENSIBILITZACIÓ I GENERACIÓ DE CONEIXEMENT	40
4.1. Accions per a la creació de diferents classes de cooperatives	41
4.2. Sessions col·lectives i d'acompanyament expert a la Xarxa de Consultores Feministes	48
Línies de continuïtat de la Xarxa	54
4.3. Dotar l'Ateneu Cooperatiu Coòpolis del seu propi protocol de prevenció de violències masclistes	55
4.4. Línies de continuïtat i objectius de futur	57
5. SERVEI DE FORMACIÓ PER A LA PROMOCIÓ, CREACIÓ I CONSOLIDACIÓ DE COOPERATIVES I PROJECTES DE L'ESS	58

5.1. Introducció	59
5.2. Tallers de sensibilització adreçat al teixit associatiu i les empreses	60
5.3. Tallers de sensibilització i dinamització adreçats a professionals de la Xarxa de Transicions Feministes	68
5.4. Línies de treball i objectius de continuïtat	75
06.SERVEI D'ACOMPANYAMENT PER LA CREACIÓ I CONSOLIDACIÓ DE COOPERATIVES I PROJECTES DE L'ESS	77
6.1. Campanya de comunicació i difusió	78
6.2. Activitats de sensibilització i dinamització	80
6.3. Assessoraments	83
5.5. Reptes de futur	91

01

INTRODUCCIÓ

Les entitats impulsores del Cercle d'Economies Feministes durant aquesta tercera anualitat hem volgut donar continuïtat a les línies de treball encetades durant el curs 2022-23, i obrir-ne de noves, mitjançant la consolidació de relacions intercooperatives i aprofundint i sectorialitzant **el debat al voltant de la mirada interseccional a l'Economia Social i Solidària.**

Les entitats que integrem el cercle, en l'àmbit primari, desenvolupem diferents accions orientades a promoure la cultura de la corresponsabilitat amb les cures dins les organitzacions, qüestionant les formes de lideratge i organització tradicionals i ajudant les entitats solidàries a conduir els seus propis processos de transició organitzativa feminista pro-equitat.

La proposta de Cercle d'Economies Feministes ha estat, per tant, orientada a donar a conèixer instruments existents per promoure la cultura de la igualtat i la corresponsabilitat a les organitzacions socials; oferir serveis de formació i acompanyament en matèria de transicions organitzatives feministes als grups en les diferents fases que travesses els projectes; i crear xarxes intercooperatives de primer i segon nivell des d'on promoure i ampliar l'abast de la cultura organitzativa feminista.

Així mateix, i en sintonia amb les línies estratègiques d'Economia de les Cures, i els cercles de Transició Ecosocial i Migracions de Coòpolis, hem volgut recollir i nodrir les pràctiques i estratègies transformadores que integren la mirada feminista, amb l'ecològica i antiracista dins l'Economia Social, per posar en valor la creativitat dels projectes cooperatius i solidaris fer front a les desigualtats i discriminacions de manera col·lectiva i comunitària.

1.1. Objectiu general: Introduir la mirada feminista, des d'una perspectiva interseccional i ecològica

El nostre objectiu principal com a cercle és **sensibilitzar i operativitzar una mirada feminista dins dels projectes cooperatius i solidaris** per incrementar la consciència que les persones som éssers vulnerables i interdependents que necessitem rebre i proveir cures de manera permanent al llarg de la nostra vida. Relacionat amb aquesta perspectiva, ens interessa específicament **promoure la cultura de la sostenibilitat dels grups**, de manera paral·lela a la construcció econòmica i financera dels projectes cooperatius i solidaris, acompanyant els grups en la confecció dels seus organigrames funcionals, reglaments interns, plans d'igualtat i protocols de prevenció de diferents tipus de violències a les organitzacions, instruments que seran recollits en els Reglaments de Règim Intern i altres instruments reguladors de la vida interna de cooperatives i altres organitzacions col·lectives.

Aquesta anualitat hem volgut donar continuïtat al treball per incorporar la perspectiva interseccional i donar visibilitat a les pràctiques i estratègies transformadores que hem identificat en l'àmbit de **l'educació**, des de les aules, però també en l'àmbit del lleure i els esports. D'aquesta manera, des del cercle ens hem acostat a les franges d'edats infantils i juvenils, moments del cicle de vida que no havíem abastat en anualitats anteriors.

En un altre sentit,enguany hem participat i realitzat diverses activitats adreçades a incorporar de manera transversal la **perspectiva ecofeminista** als processos interns i impactes externs de les entitats cooperatives i solidàries. Aquesta línia de treball ha estat molt fructífera quant a activitats coorganitzades amb l'eix d'ecologia i energia de l'Ateneu Cooperatiu.

1.2. Objectius específics

La voluntat d'introduir la mirada feminista interseccional i ecològica a l'economia solidària i cooperativa es concreta en els següents objectius específics:

- Formar individualment i col·lectiva a les organitzacions en feminisme, ecofeminisme i interseccionalitat.
- Dotar d'eines metodològiques per la transformació social feminista: foment dels Plans d'Igualtat, protocols de prevenció de diferents tipus de violències a les organitzacions, Reglaments de Règim Intern, etc.
- Fomentar el coneixement i l'acompanyament en tècniques per abordar els conflictes, de manera assertiva i resolutiva. Aprendre a viure el grup des d'una perspectiva de propòsit de projecte, organitzativa, relacional i d'equitat.
- Participar i promoure espais de relació entre cooperatives i organitzacions feministes, amb l'objectiu de trobar fórmules de suport mutu que contribueixin a una major sostenibilitat.
- Promoure el potencial transformador del cooperativisme, transversalitzant la mirada feminista, antiracista, ecològica i de classe a l'agenda de l'ESS.
- Impulsar una estratègia dual de denúncia i creativitat col·lectiva.

1.3. Entitats agregades

Les entitats que formem part del Cercle d'Economies Feministes com a promotores som les següents:

Equilátera, SCCL

Cooperativa sense ànim de lucre enfocada a la implantació del principi d'igualtat d'oportunitats i de l'equitat de gènere a l'àmbit de les organitzacions, des d'una visió feminista i transformadora.

Almena Feminista, SCCL

Cooperativa sense ànim de lucre especialitzada en la promoció de l'equitat de gènere i els drets humans mitjançant la comunicació feminista, l'abordatge estratègic de les violències masclistes i la incorporació de la perspectiva de gènere i feminista en polítiques públiques, projectes i organitzacions.

Cos Salut, SCCL

Cooperativa de salut integrativa sense ànim de lucre que ofereix serveis d'acompanyament per a cooperatives, empreses o col·lectius des d'un enfocament sistèmic.

Col·labora amb el desplegament del pla de treball del cercle **La ciutat invisible, SCCL**, cooperativa que ofereix serveis d'acompanyament i formació per a la creació i consolidació de cooperatives mitjançant l'elaboració de Reglaments de Règim Intern. El cercle també compta amb el suport de **La Fede. cat**, en qualitat d'entitat participant, i de **L'Etnogràfica** i **L'Esberla**, en qualitat de col·laboradores.

Aquesta darrera anualitat ha estat un període consolidació de les **aliances** i estructures de segon i tercer nivell en què ha col·laborat i participat el cercle. Es

tracta de **xarxes d'intercooperació i suport mutu** amb objectius comuns i concrets com, la **Xarxa de Transicions Feministes** i la **Xarxa de Consultores Feministes**; o la **Xarxa de professionals de la salut i la Cura Digna**, focalitzada en l'enfortiment socio-empresarial de les entitats primàries, i en la comercialització conjunta i mancomunió de serveis mitjançant la intercooperació.

1.4. Resum d'accions

Durant aquesta tercera anualitat, des del Cercle d'Economies Feministes hem dissenyat, organitzat i participat de les següents activitats, d'acord amb els principals eixos i serveis desplegats des de l'Ateneu Cooperatiu:

Mapatge i identificació de pràctiques transformadores

Aquesta anualitat hem realitzat un mapatge de bones pràctiques a l'ESS en la lluita contra la segregació escolar. Aquest procés d'identificació destaca a cinc organitzacions que treballen per a impulsar processos d'aprenentatge transformadors en l'àmbit educatiu, tant en l'educació formal, és a dir, en la col·laboració amb centres educatius, com en la no formal, a través de l'esport, la música, l'art, etc. Totes aquestes iniciatives tenen en comú la profunda consciència de les desigualtats viscudes per la infància, adolescència i joventut i la importància de proposar accions que trenquin amb la seva reproducció constant. S'ha entrevistat a diferents organitzacions: en primer lloc, el projecte 'El criquet uneix', on alumnes d'orígens migrants ensenyen els seus companys i companyes de l'institut com es juga aquest esport, generant aprenentatges de manera horitzontal i diversa. També el projecte de 'L'hora lliure', que acompanya a escoles bressol i primàries perquè la mirada de gènere estigui al centre del treball educatiu, incloent-hi les eines que s'usen en l'ensenyament, com llibres i joguines. Un altre

projecte és 'Xamfrà', que promou un accés universal a pràctiques artístiques, sense discriminació, pensant en l'art com un espai de trobada no segregada. També s'ha entrevistat al projecte de Veus Gitanes, organització que treballa en contra de l'antigitanisme de gènere, buscant transformacions en la representació de les dones gitanes i, finalment, a la cooperativa L'Etnogràfica, a través del seu informe 'Pel Dret a l'alimentació culturalment adequada: diagnosi etnogràfica i propostes agroecològiques', on valoren la importància de la diversitat alimentària.

Amb aquest mapatge el cercle d'Economies Feministes vol donar visibilitat a les pràctiques i estratègies transformadores que hem identificat en l'àmbit de l'educació, tant impulsant processos de diagnosi des dels col·lectius que pateixen major segregació i vulneració de drets, com protagonitzant processos de canvi des de l'àmbit esportiu o l'educació en el lleure. El cercle ens hem volgut aproximar a les franges d'edat infantil i juvenil, dos moments del cicle de vida al que encara no ens havíem apropiat i en els quals l'Economia Solidària té una presència notable.

Anàlisi de situació de les entitats participants de la xarxa Transicions Feministes

El Cercle d'Economies Feministes de l'Ateneu Coòpolis participa des dels inicis de la Xarxa de Transicions Feministes, una xarxa d'organitzacions de segon nivell que té l'objectiu de denunciar les desigualtats de gènere a les organitzacions, impulsar processos de creació de protocols de prevenció de l'assetjament i desenvolupar metodologies organitzatives pro equitat.

A la xarxa Transicions Feministes participen les següents entitats de segon nivell:

1. Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global
2. Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES)
3. Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC)

4. Consell de la Joventut de Barcelona (CJB)

5. Cercle d'Economies Feministes – Ateneu Cooperatiu de Barcelona
Coòpolis

6. Ateneu Cooperatiu Coop Maresme

7. Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC)

En aquesta tercera anualitat hem considerat estratègic realitzar la diagnosi de les organitzacions que formen part d'aquesta xarxa, amb l'objectiu de conèixer les característiques de qui en forma part i això ajudarà a construir el futur de la xarxa, tenint en compte que aquest 2024 ha tingut una bona empenta i s'ha projectat cap a l'exterior a través d'un web i la campanya comunicativa de llançament associada.

Servei de divulgació, sensibilització i generació de coneixement

El catàleg de serveis del Cercle en les accions dels acompanyaments es focalitza en **la implantació del principi d'igualtat d'oportunitats i de l'equitat de gènere** a l'àmbit de les organitzacions, des d'una visió feminista i transformadora mitjançant **plans d'igualtat i protocols de prevenció de l'assetjament**. També mitjançant l'elaboració de **Reglament de Règim Intern amb perspectiva feminista**, com a instrument per treballar la corresponsabilitat de la cura en les organitzacions. O les **formacions i capacitacions empoderadores en matèria de comunicació feminista**, adreçades específicament a col·lectius en situacions de major vulneració de drets.

En l'**enfocament sistèmic** en els acompanyaments per a cooperatives, empreses o col·lectius de dimensió comunitària tant en fase de creació de la iniciativa i de consolidació dels projectes, per abordar **la dimensió relacional i organitzativa**.

En la nostra oferta de serveis, en primer lloc, trobem els **tallers formatius per ampliar i visibilitzar el potencial transformador feminista dins l'Economia Solidària**; les formacions i acompanyaments per promoure la incorporació de la perspectiva interseccional a **les entitats**, i facilitar la incorporació de mesures d'igualtat mitjançant instruments com els protocols de prevenció de l'assetjament, l'organització sistèmica o la mirada restaurativa en la resolució de conflictes.

En segon lloc, el Cercle d'Economies Feministes ofereix **serveis de formació i acompanyament** tant a la xarxa de Consultores Feministes com a la xarxa de professionals de la salut i la Cura Digna, per a la **promoció de la intercooperació** com a estratègia d'enfortiment socioempresarial.

Servei de formació per a la promoció, creació i consolidació de cooperatives i projectes d'ESS

Durant la tercera anualitat, la voluntat del Cercle ha estat **seguir aprofundint en la incorporació de la perspectiva interseccional al món de l'Economia Solidària**, oferint formació i acompanyament a les entitats interessades a iniciar processos de reflexió i revisió per encarar reptes com el relleu generacional, o la diversificació de perfils, com a estratègia de creixement i consolidació.

Per últim, hem organitzat diferents activitats adreçades a incorporar de manera transversal la **perspectiva ecofeminista als processos interns i impactes externs de les entitats solidàries**, participant i coproduint activitats en adreçades a experiències tant de l'àmbit del treball, com de l'energia.

INDICADORS 2023—2024

02

MAPATGE I FONTS D'INSPIRACIÓ

Durant els mesos de maig i juny, per a la posterior publicació durant el mes d'octubre de 2024, vam realitzar les entrevistes per al recull de bones pràctiques interseccionals en el món de l'educació en el lleure i l'esport "Desafiant la segregació: pràctiques interseccionals educatives per a vides sense discriminació". Amb aquesta publicació volem donar a conèixer a organitzacions i projectes que contribueixen a processos d'aprenentatges transformadors i que encarnen en primera persona un treball concret contra la segregació escolar.

2.1. Catàleg de pràctiques interseccionals en l'àmbit educatiu i de lleure

Enguany, hem realitzat el mapatge de bones pràctiques a l'ESS "Desafiant la segregació: pràctiques interseccionals educatives per a vides sense discriminació", enfocat en organitzacions i projectes que treballen la perspectiva interseccional a l'àmbit educatiu. Així hem decidit continuar visibilitzant iniciatives interseccionals, donant continuïtat al treball que vam iniciar el 2022 amb la publicació 'Transformem cuidant. Propostes innovadores des de la xarxa de professionals de la salut i la cura "Cura Digna" que recull la labor de les organitzacions que formen part d'aquesta xarxa innovadora. De la mateixa manera, el 2023 vam publicar 'Desentramant desigualtats. Experiències i pràctiques concretes entorn de la interseccionalitat' amb iniciatives d'organitzacions que, des de diversos barris i sectors, aposten per aquesta mirada. I aquest 2024 vam focalitzar la mirada en l'educació, en un sentit ampli, és a dir, identificant i donant a conèixer aquelles organitzacions i projectes que contribueixen a processos d'aprenentatges transformadors, tant en l'educació formal, és a dir, en la col·laboració amb centres educatius, com en la no formal, a través de l'esport, la música, l'art, etc.

Les diferents organitzacions van posar l'èmfasi en la necessitat que tota la societat prengui consciència de les desigualtats viscudes per la infància, adolescència i joventut i la importància de proposar accions que trenquin amb la seva reproducció constant. Per això, totes aquestes organitzacions parlen de la importància de conèixer, compartir i parlar-se, ja sigui a l'escola, a través de l'esport, la música o el joc. Aquesta és l'única manera de crear vincles i combatre la segregació i la desconfiança cap a les altres persones.

Hem entrevistat les següents organitzacions:

- El projecte 'El criquet uneix'
- L'hora lliure
- Xamfrà
- Veus Gitanes
- L'etnogràfica

El primer objectiu d'aquest document és donar visibilitat a organitzacions i projectes que treballen iniciatives concretes, que neixen de necessitats que travessen i posen en pràctica estratègies realistes i amb un impacte concret en les persones i les comunitats. Aquest treball honest, moltes vegades poc valorat socialment i fins i tot precaritzat, és clau a la nostra societat, pel seu potencial transformador i per les seves bases profundament feministes, atès que busquen revertir estructures desiguals de poder.

En primer lloc, vam conversar amb el projecte '**El criquet uneix**', on alumnes d'orígens migrants ensenyen els seus companys i companyes de l'institut com es juga aquest esport, generant aprenentatges de manera horitzontal i diversa. També vam parlar amb el projecte de '**L'hora lliure**', que acompanya a escoles bressol i primàries perquè la mirada de gènere estigui al centre del treball educatiu, incloent-hi les eines que s'usen en l'ensenyament, com llibres i joguines. Un altre

projecte és **'Xamfrà'**, que promou un accés universal a pràctiques artístiques, sense discriminació, pensant en l'art com un espai de trobada no segregada. Un altre projecte indispensable amb el qual vam conversar és **'Veus Gitanes'**, organització que treballa en contra de l'antigitanisme de gènere, buscant transformacions en la representació de les dones gitanes i, finalment, vam parlar amb **'L'etnogràfica'**, a través del seu informe 'Pel Dret a l'alimentació culturalment adequada: diagnosi etnogràfica i propostes agroecològiques', on valoren la importància de la diversitat alimentària.

El cercle decidim posar el focus en les pràctiques interseccionals dins de l'àmbit de l'educació no reglada, ja sigui en el lleure, com la pràctica esportiva, ja que vivim en una societat que és estructuralment racista, classista, capacitista, edadista, gitanofòbica, islamofòbica, sexista i LGBTIfòbica, entre d'altres, i aquestes dinàmiques excloents organitzen la societat des de la infància. La segregació escolar és una de les expressions concretes de tot això i això té conseqüències en múltiples aspectes: resultats educatius, cohesió social, equitat d'oportunitats, etc. Per això mateix, des del Cercle creiem fonamental visibilitzar bones pràctiques educatives, que permetin a altres organitzacions replicar idees i inspirar-se, per a posar el seu treball al servei de la transformació social.

En aquest mapatge, al seu torn, es busca donar visibilitat a l'anàlisi de desigualtats realitzades per col·lectius minoritzats dins de l'anàlisi de la discriminació racial, com la comunitat gitana. El seu treball ens ensenya que la segregació cap al poble gitano és històrica, i que cal combatre l'antigitanisme, els prejudicis i la discriminació des de l'educació, però també des de múltiples fronts, com la cultural, l'art, la música.

Aquesta publicació està disponible en format digital en el següent [enllaç](#). Les entrevistes es poden consultar al [web de Coòpolis](#).

2.2. Fonts d'inspiració locals i internacionals

Xerrada inspiradora amb Pedro Vargas Heredia, gerent de la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya (FAGiC)

En el marc de la jornada "Lluitem contra la segregació escolar des de les aules i el lleure" celebrada el 3 d'octubre de 2024 a les instal·lacions de l'associació de mestres Rosa Sensat. Vargas Heredia va fer una primera exposició per emmarcar la lluita contra l'antigitanisme a la comunitat educativa, tant dins com fora de les aules. El gerent de la FAGiC va fer una intervenció centrada en la situació de la comunitat gitana a Catalunya, especialment pel que fa a la segregació escolar i la inclusió social. Des del primer moment, va remarcar que la comunitat gitana ha estat històricament estigmatitzada, fet que continua afectant-la en múltiples àmbits.

Fundada l'any 1991, la FAGiC compta amb 30 professionals de diverses disciplines (sociòlegs, antropòlegs i juristes, entre d'altres) que treballen en tres línies fonamentals: promoció de la igualtat, la participació i la inclusió del poble gitano. A

dia d'avui, l'entitat té en marxa 30 projectes diferents, orientats a lluitar contra la discriminació i lluitar per la integració de la comunitat gitana des del respecte a la diferència.

Un dels punts centrals de la seva intervenció va ser la preocupació per la segregació escolar, una problemàtica que Vargas Heredia considera alarmant. Va

descriure un sistema en tres nivells que afecta especialment l'alumnat gitano. El primer nivell es produeix en escoles ubicades en barris amb pocs recursos, on la concentració d'alumnes de famílies desfavorides o de diverses ètnies és molt alta, desigualtat que s'aguditzava amb la manca de recursos educatius. El segon nivell consisteix en la creació d'aules o grups especials, sovint etiquetats com a "conflictius" o amb dificultats d'aprenentatge. El tercer nivell implica una reducció dels continguts curriculars adreçats a l'alumnat gitano, fet que contribueix a la seva desconexió amb l'escola i que fomenta l'absentisme i el fracàs escolar. Segons dades del Secretariat Gitano de 2018, només entre l'1 i el 2% dels gitans accedeixen a la universitat, perpetuant així el cercle de pobresa i exclusió social.

Vargas Heredia va identificar diverses causes de la segregació, com ara l'habitatge segregat, un problema que data de l'època franquista i que continua generant barris exclusius per a gitans, cosa que es reflecteix en l'escolarització. Segons un estudi de cinc escoles de Barcelona, hi ha una sobre-representació d'alumnes gitans en determinats centres educatius, que no es correspon amb la composició del barri: per exemple, en un barri com el Gornal on la comunitat gitana representa el 15% de la població, l'alumnat gitano del IE Gornal és del 98%.

Segona dades referides de diferents informes i fonts, Vargas afirma que entre 2016 i 2021, la segregació escolar ha augmentat del 31% al 45%, malgrat les lleis vigents. Vargas Heredia considera les polítiques públiques en la matèria "paper mullat" i "polítiques de maquillatge", ja que no s'hi destinen els recursos necessaris per revertir aquesta situació. A més, va destacar que les mesures de desegregació actuals vulneren altres drets, com el de la conciliació familiar.

Entre les propostes per revertir aquesta situació, va assenyalar la necessitat d'acostar l'escola a la comunitat gitana, promovent la interacció amb altres comunitats i evitant l'aïllament. Per exemple, va suggerir la introducció de quotes

per garantir la diversitat a les aules i la creació d'una "motxilla educativa", destinada a sufragar la participació d'alumnes gitanos en escoles consensuades. També va reivindicar la inclusió de la història i la cultura del poble gitano en el currículum escolar, així com la presència de docents gitanos per facilitar la identificació, comunicació i relació entre famílies i escoles.

Finalment, va reflexionar sobre les falles de les polítiques interculturals i els models compensatoris dels anys 80, com els col·legis exclusius per a gitanos o els centres de benvinguda educativa (EBE) i els tallers d'adaptació educativa (TAES), pràctiques que considera clarament segregadores. Va esmentar també la incapacitat de les escoles per atendre la diversitat de situacions per manca de recursos, posant com a exemple un cas de Sabadell, on un jove en situació d'exclusió social va rebre un diagnòstic erroni de TDAH i només assistia a l'escola una hora al dia, tres dies a la setmana.

Per concloure, va criticar la figura dels "promotors escolars gitanos", ja que sovint se'ls ha assignat el rol de "mediadors" en lloc d'integrar-los en la dinàmica escolar. En canvi, va subratllar la necessitat d'un lideratge comunitari fort i d'una implicació real de les famílies en l'educació dels seus fills, així com el paper clau que poden jugar institucions com l'Església en aquesta tasca.

Aquestes mesures poden servir per encarar les dificultats i implementar accions des de la perspectiva de la comunitat gitana, esdevenint una oportunitat per transformar els contextos educatius i treballar activament contra l'antigitanisme.

Intercanvi internacional sobre el Dret a Cura

El 16 de desembre de 2023, la Xarxa pel Dret a Cura -entitat de la qual Coòpolis

és membre del Grup Motor- i The Glasgow School of Art vam organitzar el «Taller internacional d'intercanvi entorn al Dret a Cura» per a l'aprenentatge i la transferència d'experiències entre Catalunya i Escòcia, en el full de ruta cap al reconeixement del Dret a Cura, i la construcció dels respectius sistemes nacionals de cures.

El webinar va comptar amb un ampli ventall de participants de la societat civil, el sector públic i governamental, el sector independent, el tercer sector i el món acadèmic. Per la part escocesa van intervenir la Karen Hedge de l'Scottish Care, organització representativa del sector independent de la cura; la Irene Oldfather de Health and Social Care Alliance Scotland, l'aliança escocesa per la salut i la cura social; i en Craig Morris del Care Inspectorate, organisme de control de qualitat del model d'atenció a Escòcia.

Per la banda catalana van intervenir la Carmen Lorenzo, de La Colla Cuidadora, iniciativa comunitària de suport a familiars cuidadores¹; l'Amelia Campos* de l'associació Més Que Cures, entitat autoorganitzada de treball i provisió de cures al barri del Poble-sec de Barcelona; la Maria Herrero Canela del Sindicat de mares en la diversitat funcional; i la Dolors Comas, de la Xarxa pel Dret a Cura.

L'assoliment del Dret a Cura la cura com un dret universal a Escòcia ha comportat, entre altres qüestions, l'articulació entre l'administració pública i les entitats d'Economia Social escoceses per a la provisió de serveis. Un horitzó de coproducció públic-cooperativa en el qual l'administració pública garanteix el dret, i les entitats socials, proveeixen el servei de manera professional i des de la proximitat.

Dues de les conclusions que es van extraure de la jornada estan directament relacionades directament amb el reconeixement del valor social dels projectes

¹ **Ambdues entitats són membres de la xarxa de professionals de la salut i la cura "Cura Digna"**, grup intercooperatiu acompanyat des del cercle d'Economies Feministes allotjat al Bloc 4.

d'Economia Social com a proveïdors de serveis de cures. D'una banda, la valorització de les experiències autoorganitzades i les xarxes com a eines col·lectives de suport mutu i apoderament per a les persones vinculades a la cura, ja siguin cuidadores professionals o familiars. I de l'altra, el reconeixement de la tasca que s'està realitzant des d'aquestes iniciatives en matèria de professionalització del treball de la llar i la cura. Una estratègia que millora la qualitat del treball i l'atenció, en tant que inclou ofereix salaris dignes i impulsa processos de regularització de drets de ciutadania.

En aquest enllaç es pot accedir al document de síntesi de la jornada:

<https://dretacura.bcn.coop/intercanvi-internacional/>

03

ANÀLISI DE SITUACIÓ DE LA XARXA DE TRANSICIONS FEMINISTES

El Cercle d'Economies Feministes de l'Ateneu Coòpolis participa des dels seus inicis en la Xarxa de Transicions Feministes, una xarxa d'organitzacions de segon nivell que té l'objectiu de denunciar les desigualtats de gènere a les organitzacions, impulsar processos de creació de protocols de prevenció de l'assetjament i desenvolupar metodologies organitzatives pro equitat.

Les xarxes de segon nivell que hi participen són:

1. Lafede.cat
2. Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES)
3. Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC)
4. Consell de la Joventut de Barcelona (CJB)
5. Cercle d'Economies Feministes – Ateneu Cooperatiu de Barcelona Coòpolis
6. Ateneu Cooperatiu Coop Maresme
7. Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC)

3.1. Diagnostiquem la Xarxa de Transicions Feministes

En aquesta tercera anualitat hem considerat estratègic fer la diagnosi de les organitzacions que formen part d'aquesta xarxa, d'aquesta manera coneixerem millor les característiques de qui en forma part i això ajudarà a construir el futur de la xarxa, tenint en compte que aquest 2024 ha tingut una bona empenta i s'ha projectat cap a l'exterior a través d'un web i d'una campanya comunicativa associada.

A més a més, com a Cercle, també ens semblava molt coherent realitzar la diagnosi d'aquesta xarxa en què participem activament. D'aquesta manera es tanca un cercle: la primera anualitat vam fer la diagnosi de la Xarxa de cura digna, la segona anualitat la del Grup de consultores de gènere, i aquest tercer any la de la Xarxa de Transicions Feministes. És així que tres espais importants d'intercooperació en què el Cercle participa activament estan sent mapejats i analitzats, i això ens ajuda a conèixer-los millor i a tenir més clares les seves potencialitats i reptes.

Per fer això hem realitzat un qüestionari en línia en què han participat les set xarxes de segon nivell que hi participen. El qüestionari estava, per tant, orientat a conèixer la situació de les entitats en l'àmbit econòmic, societari i organitzatiu, i estava organitzat d'acord amb la següent estructura de continguts:

Aspectes formals	<p>Forma jurídica</p> <p>Any de constitució</p> <p>Àmbit territorial</p> <p>Requisits per formar part de l'organització</p>
Sobre l'activitat	<p>Necessitats de les quals sorgeix l'organització</p> <p>Principals objectius</p> <p>Principals activitats/línies de treball</p>
Sobre l'estructura	<p>Nombre d'entitats primàries que formen part de l'organització</p> <p>Nombre de persones a l'equip tècnic</p> <p>Nombre total persones que formen part de l'organització (equip tècnic, junta, comissions, etc.), desglossada per gènere i altres variables (edat, origen, diversitat funcional, etc.)</p>

<p>Dimensió econòmica</p>	<p>Volum de facturació últim any</p> <p>% ingressos subvencions públiques</p> <p>% fons propis (quotes, venda de serveis/productes, etc.)</p> <p>% fons privats (fundacions, empreses, etc.)</p> <p>Estratègies de sostenibilitat</p> <p>Finançament mesures d'incorporació de la perspectiva feminista i interseccional, i personal dedicat</p>
<p>Promoció de la perspectiva feminista</p>	<p>Mesures d'incorporació de la perspectiva feminista i interseccional en l'organització</p> <p>Persones referents i amb hores dedicades a promoure les mesures</p> <p>Comissió/grup que s'ocupa del seguiment de les mesures, ubicació a organigrama i composició</p>
<p>Participació en la Xarxa de Transicions Feministes</p>	<p>Necessitats que impulsen a participar en la XTF.</p> <p>Necessitats, reptes, estratègies de les organitzacions primàries en els processos de transicions feministes organitzacionals</p> <p>Reptes en la participació de l'organització de segon nivell en la XTF</p> <p>Prioritat de la XTF pel 2024</p>

Aquest qüestionari es va complementar amb una trobada presencial (abril 2024) en què es van recollir aspectes més qualitius en relació amb les dimensions d'anàlisi esmentades.

Aspectes formals

A continuació, es presenta una taula resum amb alguns dels aspectes formals de cada organització de segon nivell de la XTF.

Organització de segon nivell	Forma jurídica	Any de constitució	Àmbit territorial
Lafede.cat	Federació	2013 (com a Lafede.cat, que és la fusió de federacions que daten finals '80 - inicis 90's)	Català
Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES)	Associació	2003	Català
Consell de la Joventut de Barcelona (CJB)	Associació	1980	Català
Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC)	Plataforma	1979	Català

Ateneu Cooperatiu de Barcelona - Coòpolis	Associació	2016 com Ateneu Cooperatiu (agrupació d'entitats) – des de novembre 2021 com a Associació	Barcelona
Ateneu Cooperatiu Coop Maresme	Agrupació d'entitats (ateneu cooperatiu)	2017-18	Maresme
Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC)	Federació	1935	Català

Els requisits per formar part de les diverses organitzacions són prou diferents. En el cas de Lafede.cat es menciona que aposten per tenir molt de rigor a l'hora d'admetre noves sòcies perquè consideren que això els hi aporta legitimitat en les seves tasques (activitat mínima de dos anys, no tenir afany de lucre, estructura estable, base social àmplia, etc.). Actualment, estan amb el debat intern de si admetre, o no, a les cooperatives.

La XES inclou com a criteri, entre altres, haver passat el balanç social de la XES i tenir un protocol propi per a la prevenció, detecció i abordatge de l'assetjament sexual, per raó de gènere, d'identitat o expressió de gènere o de preferència sexual (o, almenys, adherir-se al protocol de la XES).

En el cas del CJB i el CNJC, el requisit bàsic és ser una entitat/col·lectiu/associació juvenil. Tanmateix, en el cas del CNJC es demana, per a ser entitat membre, ser avalada per altres set organitzacions del consell, entre altres requisits.

En el cas de la FCTC el requisit és ser cooperativa de treball i/o tenir sòcies treballadores.

La participació de les organitzacions en Coòpolis i en Coop Maresme s'ha estructurat, principalment, per a ser entitats promotores de l'Ateneu (el nucli que fomenta i estructura tota l'activitat) o entitats participants. En el cas de Coòpolis, en estar en procés de passar al format d'"associació" els requisits passaran a ser els que estableix l'Associació, que estan en procés de construcció.

Moltes de les organitzacions expliquen que tenen certa flexibilitat per tal de fomentar la participació de les entitats primàries. Per exemple, a Lafede.cat, hi ha entitats que encara que no són sòcies de ple dret, poden participar en els grups de treball. El mateix passa a la XES, ja que en les comissions poden participar, també, entitats i persones a títol individual que no són sòcies.

Sobre l'activitat

En relació amb les necessitats des de les quals sorgeix cada organització de segon nivell es poden agrupar en grans blocs:

- Totes indiquen voler aglutinar a les organitzacions, associacions i col·lectius dels diversos sectors.
- Algunes neixen de la necessitat de representar al sector i els seus drets i demandes, sobretot enfront de les institucions, per a fer incidència política amb més força. Així ho explicita, per exemple, Lafede.cat, el CJB, el CNJC o FCTC.
- La promoció d'un sistema socioeconòmic més just i l'impuls i consolidació de l'ESS i del cooperativisme està a la base de la creació de la XES, la FCTC i de Coòpolis i Coop Maresme, encara que en aquests dos últims casos hi havia també una necessitat concreta de donar resposta al programa d'Ateneus Cooperatius de la Generalitat de Catalunya.

Quant als objectius i les principals línies d'activitats, a continuació es presenta una taula resum:

Organització de segon nivell	Objectius	Línies activitats
Lafede.cat	<p>Treballar activament per aconseguir la justícia global i l'eradicació de les desigualtats.</p> <p>Representar a les entitats davant les institucions, la ciutadania i altres agents socials.</p> <p>Ser un espai de participació democràtica, coordinació i generació de coneixement.</p> <p>Ser una entitat diversa, antiracista, feminista i sostenible.</p>	<p>Incidència política i social.</p> <p>Comunicació.</p> <p>Generació de discurs.</p> <p>Coordinació i enxarxament de les entitats.</p> <p>En relació a temàtiques de justícia global com: pau, antiracisme i decolonialitat, feminisme i educació transformadora.</p>
Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES)	<p>Promoure la transició ecosocial.</p> <p>Contribuir a la construcció del Mercat Social.</p> <p>Enfortir comunitats.</p>	<p>Articulació territorial i sectorial.</p> <p>Foment de la intercooperació i creació de referents estratègics d'ESS.</p> <p>Incidència política.</p> <p>Comunicació amplificadora.</p> <p>Creació de coneixement a través de la pràctica.</p> <p>Esfera interna.</p>

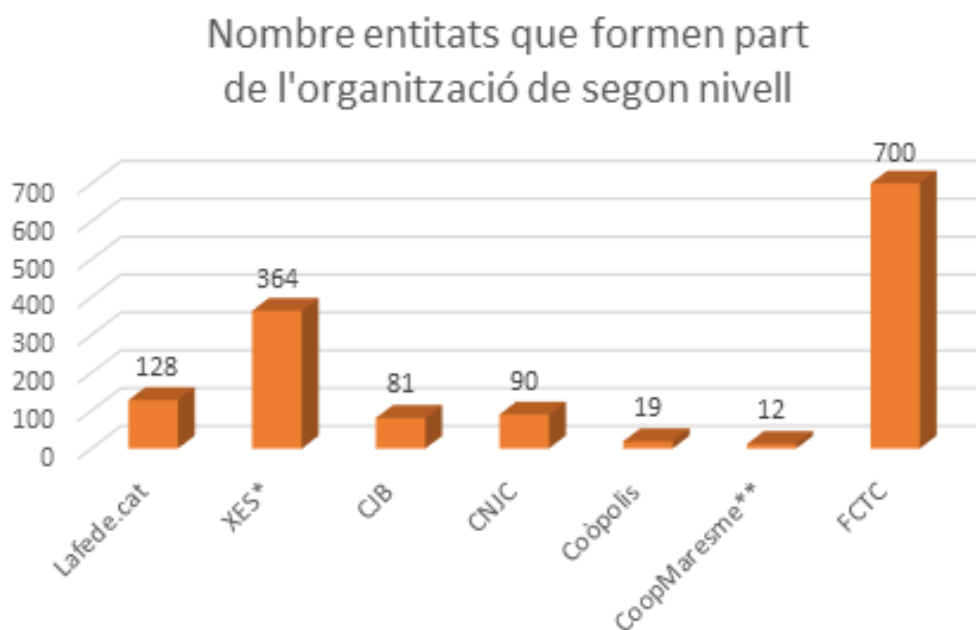
<p>Consell de la Joventut de Barcelona (CJB)</p>	<p>Representar i aglutinar la joventut de la ciutat i defensar els seus interessos.</p> <p>Fomentar l'associacionisme juvenil.</p> <p>Treballar en xarxa.</p> <p>Generar discurs crític amb la realitat per a empoderar-nos i empoderar la joventut.</p>	<p>Acompanyament a les entitats formades per joves.</p> <p>Incidència per a la millora de les seves condicions i el reconeixement de l'associacionisme.</p> <p>Àmbits de treball: educació, drets de ciutadania, salut, territori, justícia global, emergència climàtica, participació, feminismes i lgbti+ i emancipació.</p>
<p>Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC)</p>	<p>Fomentar i promoure l'associacionisme i la participació juvenil.</p> <p>Promoure les relacions entre les entitats juvenils, també coordinar-les i dinamitzar-les.</p> <p>Defensar els drets i interessos de les persones joves.</p> <p>Crea coneixement sobre matèries relacionades amb la joventut.</p> <p>Projectar l'activitat del moviment associatiu català en l'àmbit internacional.</p>	<p>Eixos de treball:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● salut mental; ● emancipació, habitatge i ocupació; ● feminismes: prevenir i sensibilitzar envers les violències masclistes i LGTBIfòbiques, perspectiva interseccional en el sí del CNJC; ● llengua catalana; ● suport associatiu; ● justícia climàtica;

		<ul style="list-style-type: none"> • educació en la participació.
Ateneu Cooperatiu de Barcelona - Coòpolis	<p>Fomentar i promoure l'ESS al conjunt dels barris de Barcelona, fent especial incidència en la creació i consolidació de cooperatives.</p> <p>Democratitzar l'economia barcelonina i impulsar la transició ecosocial de la ciutat.</p>	<p>Promoció i difusió de l'ESS.</p> <p>Promoció del cooperativisme i del mercat social.</p> <p>Identificació i enfortiment de l'ecosistema cooperatiu de BCN i Catalunya.</p> <p>Informació, difusió, acompanyament, formació, incubació i acceleració de projectes i gestió d'equipaments (Bloc4).</p> <p>Línies estratègiques: migracions i antiracisme, economies feministes, transició ecosocial, transició agroecològica i consum conscient.</p>
Ateneu Cooperatiu Coop Maresme	<p>Ser referents de l'ESS a la comarca.</p> <p>Promoure una organització corresponsable.</p>	<p>Principals serveis: mapeig i diagnosi, acompanyament i la formació, la sensibilització i la intercooperació.</p>

	<p>Desenvolupar una economia per la vida i l'enfortiment dels ecosistemes.</p> <p>Promoure l'eix transversal d'ecofeminismes</p>	
<p>Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC)</p>	<p>Enfortir-nos plegades, cohesionar-nos i visibilitzar-nos, per agrupar liderar i representar el cooperativisme de treball de Catalunya</p>	<p>La representativitat: estan representades en les diferents taules de negociació.</p> <p>La participació: afavorint espais per a intercooperar, participant en espais firals, taules, etc.</p> <p>L'enfortiment a través de la formació, mentories, orientació societària, etc.</p> <p>La visibilització, tant cap endins -entre les cooperatives-, com cap enfora -a la societat.</p>

Sobre l'estructura

Donada la diferència de tipologia d'organitzacions de segon nivell, també es destaca una diferència en el nombre de les entitats primàries que hi participen.

*A la XES també participen 140 sòcies a títol individual.

A Coop Maresme, a més de les 12 entitats promotores, també hi ha 18 entitats participants.

La FCTC destaca àmpliament pel nombre d'entitats primàries sòcies, que, com s'ha vist, tenen com a únic requisit ser cooperatives de treball/tenir sòcies de treball. És a dir, aquesta diferència té molt a veure amb la finalitat que té cada organització de segon nivell i d'on sorgeix.

Nombre persones que formen part de l'equip tècnic de les organitzacions de segon nivell

Fins a 5	de 6 a 10	d'11 a 25	de 26 a 50	Més de 50
Coòpolis	CNJC	Lafede.cat		
	CJB	XES		
	CoopMaresme			
	FCTC			

En tots els casos, els equips tècnics són de petita dimensió, amb un mínim de tres persones fins a un màxim de quinze. Si, a més a més, es tenen en compte les jornades, només en un cas totes les persones treballadores estan a jornada completa (en el cas de Lafede.cat, amb una jornada completa de 35 hores/setmanals). A les altres organitzacions, no tot l'equip està a jornada completa, amb equips on ningú té jornada completa i d'altres on en té la meitat o dos terços de l'equip.

El total de persones que formen part de les organitzacions, és a dir, a més de l'equip tècnic, també juntes, comissions, etc. és més ampli i oscil·la entre les 26 persones i les més de 100 persones.

Nombre de persones totals que formen part de l'organització de segon nivell (comptant, a més de l'equip tècnic, junta, comissions, etc.)

Fins a 5	de 6 a 10	d'11 a 25	de 26 a 50	més de 50	més de 100
			CJB	Coòpolis	Lafede.cat
			CoopMaresme	CNJC	XES
			FCTC		

Quant a la presència de dones, homes i persones no binàries als equips, alguns són àmpliament feminitzats (com per exemple Lafede.cat, Coop Maresme, el CNJC o la FCTC), en altres casos són paritaris (com per exemple la XES o el CJB). També es detecta la presència de persones no binàries en tres de les set organitzacions analitzades.

Respecte d'altres espais (junttes, comissions, etc.), no sempre hi ha informació disponible sobre la composició per gènere, però en els casos en què sí, es detecta que en algunes organitzacions també els òrgans de decisió més polítics són feminitzats o paritaris (com és el cas de Lafede.cat, la XES o Coòpolis), mentre, en alguns altres, aquests òrgans, a diferència dels equips tècnics, són més aviat masculinitzats (com és el cas del CNJC o la FCTC). Això va en línia amb la dinàmica del tercer sector: feminitzat quant al personal tècnic, però una presència més important d'homes en els càrrecs de decisió.

És un tema que preocupa, ja que en general hi ha una evident dificultat per a què les dones entrin i es mantinguin en els espais de caràcter polític, que a la vegada són espais de presa de decisió, de major visibilitat i d'interlocució amb les institucions. Sembla un problema compartit el fet que aquests espais acaben sent

poc amigables, amb moltes dinàmiques que segueixen sent excloents i discriminatòries i amb molta càrrega de treball difícil de conciliar amb les responsabilitats de cures, fet que fa que les dones no hi participin o que se'n marxin després de poc temps. Com a qüestió afegida, també s'assenyala que quan dins dels òrgans polítics les dones són poques, són les que han d'encarregar-se de totes les qüestions vinculades a la perspectiva feminista, cosa que fa que acabin carregant-se encara més de feina. Addicionalment, és interessant subratllar que en cap organització hi ha informació disponible en relació amb la composició de les organitzacions segons altres eixos com l'edat, l'origen, la diversitat funcional, etc. També es destaca que, en el cas de les dues organitzacions juvenils, les persones que hi participen necessàriament han de ser joves, la qual cosa provoca, doncs, que hi hagi força rotació de personal.

Sobre la dimensió econòmica

A continuació, es presenta la informació econòmica relativa a l'últim any (2023)

Organització de segon nivell	Facturació (2023)	% subvencions públiques	Fons propis	Fons privats
Lafede.cat	736.000 €	83,63%	9,37%	7%
XES	490.000 €	76%	24%	0
CJB	892.483,64 €	90,07%	9,93%	0
CNJC	453.341,02 €	97,25%	2,50%	0
Coòpolis	175.000 € (Associació)	88%	12%	0

	609.960€ (Ateneu)			
CoopMaresme	380.700 €	100%	0	0
FCTC	995.620€	49%	51%	0

Quant als fons públics, que són la majoria dels ingressos de les organitzacions analitzades, en alguns casos es mostra preocupació en relació amb l'excessiva dependència a un sol finançador públic, i, per tant, la clara necessitat de diversificar. En alguns casos es menciona la voluntat d'internacionalitzar les subvencions.

Quant als fons propis, en alguns casos inclouen les quotes de les organitzacions sòcies. Aquestes quotes poden variar segons el volum de facturació de les entitats primàries (com per ex. la XES o Lafede.cat). En altres casos, els fons propis inclouen serveis que es proporcionen (algunes prestacions del balanç social en el cas de la XES, formacions, alguns serveis a organitzacions no federades en el cas de la Lafede.cat, els lloguers de la Incubadora en el cas de Coòpolis, etc.). Es menciona que algunes de les organitzacions voldrien que el % de fons propi fos més alt.

Quant als fons privats, s'explica que, a vegades, poden comportar debats interns ètics i contradiccions, depenent de la tipologia de finançador, i que això necessitaria un debat molt més obert.

A continuació, es presenten les principals estratègies de sostenibilitat mencionades:

- Cerca de nous finançaments i diversificació de fons.
- Enfortir les relacions amb les administracions públiques.

- Milllores en el procediment de cobrament de quotes.
- Limitar el creixement de l'equip tècnic.
- Enfortir aliances amb altres agents, per exemple dins del propi sector d'actuació.
- En alguns casos hi ha convenis amb les administracions, que donen més estabilitat i que es vol continuar mantenint.
- Cada vegada hi ha més participació de les entitats primàries en l'organització, fent que aquesta participació sigui sostenible (cobrir les dedicacions d'hores).
- Fomentar el mercat social i treballar sobretot amb cooperatives i organitzacions de l'ESS.
- Fer menys projectes, però de major impacte.

Sobre la promoció de la perspectiva feminista

A continuació, es presenten algunes de les mesures identificades i els recursos destinats a la seva implementació i seguiment.

Organització de segon nivell	Mesures d'incorporació de la perspectiva feminista	Equip tècnic que s'hi dedica i espais de seguiment
Lafede.cat	<p>Projecte Sembrant cures.</p> <p>Protocol d'abordatge de les violències sexuals, d'obligat compliment per a les entitats: 80 entitats ja tenen un protocol propi (era una obligació en tres anys). Procés d'acompanyament i formació de les entitats per a l'elaboració del seu propi protocol.</p> <p>Observació de les assemblees en clau de gènere.</p> <p>Procés de construcció d'una nova governança: presidència a tres i noves formes més horitzontals de treball per equip tècnic, i més força a les persones vocals.</p> <p>Posicionament sobre la Justícia Global Feminista.</p>	<p>Una tècnica de feminismes amb dedicació parcial.</p> <p>Dues vocalies de Feminismes a la junta.</p> <p>Eix de Feminismes, que és un espai de participació per a fer un seguiment transversal.</p> <p>El protocol d'abordatge de les violències sexuals estableix la creació de dues comissions de treball, una que s'activa quan hi ha una demanda i l'altra de seguiment.</p>

<p>XES</p>	<p>Protocol propi per a la prevenció, detecció i abordatge de l'assetjament. Obligació d'adherir-se, però algunes encara no ho han fet. Actualment, estar en procés de revisió, amb aportacions per part de les organitzacions. S'ha d'aclarir la relació entre les entitats i el protocol.</p> <p>Grup de treball de facilitació i cures.</p> <p>Nou model organitzatiu, acompanyat per una entitat experta externa. Molt focus en aclarir les figures de coordinació i els òrgans polítics.</p> <p>Protocol de la XES davant actes no paritaris.</p>	<p>Una persona, sis hores a la setmana aproximadament.</p> <p>Grup de treball d'assetjament.</p> <p>Grup de treball de facilitació i cures</p> <p>(cadascú amb representants de permanent, tant una sòcia com una persona tècnica).</p>
<p>CJB</p>	<p>Comissió Benestar.</p> <p>Reunions de seguiment de les tècniques de programes amb la direcció de programes.</p> <p>Seguiment emocional trimestral.</p> <p>Protocol d'actuació per a l'abordatge de les violències masclistes i la LGBTI-fòbia al CJB.</p>	<p>Hi ha una persona referent de l'equip.</p> <p>Comissió seguiment protocol i Grup de treball amb referents del protocol.</p>

<p>Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC)</p>	<p>Protocol de prevenció i abordatge de les violències masclistes i LGBTIfòbiques en l'àmbit laboral.</p> <p>Revisió de l'estructura per tal de convertir el CNJC en un model organitzatiu més feminista, basat en la sostenibilitat, l'eficàcia i la qualitat dels projectes. Per exemple, menys projectes i sempre amb dues persones mínim.</p> <p>Voluntat i compromís d'aplicar una mirada interseccional en tots els projectes i estructures del CNJC.</p>	<p>Comissió de cures que s'encarrega de revisar i aplicar diferents mesures per a crear cohesió a l'equip tècnic.</p> <p>La comissió que s'encarrega de revisar si el protocol s'ha de renovar.</p>
<p>Coòpolis</p>	<p>Reunions cada quinze dies de coordinació amb l'equip tècnic i possibilitat de seguiment individual amb la Junta.</p> <p>S'ha començat un procés d'elaboració d'un protocol d'assetjament intern.</p>	<p>Una persona referent de l'equip tècnic (no hores específiques dedicades).</p> <p>No hi ha un espai intern pròpiament per a això, però sí un Cercle d'Economies Feministes.</p>

<p>Coop Maresme</p>	<p>Actualment, elaboració del protocol intern d'abordatge de les violències masclistes i LGBTIfòbiques (dificultats perquè les relacions laborals són de cada entitat, i s'ha de veure com s'articula).</p> <p>Espais de benestar per a l'equip tècnic (seguiment individual, col·lectiu, etc.).</p> <p>En procés de construir un nou tipus d'organització, renovació del comitè rector.</p> <p>Supervisió anual.</p>	<p>Una persona referent amb hores de dedicació.</p> <p>Grup mixt que s'acaba de crear.</p>
<p>FCTC</p>	<p>Pla d'igualtat.</p> <p>Protocol d'assetjament (per òrgans de federació i activitats de la federació).</p> <p>Decàleg feminista a les organitzacions.</p>	<p>Una persona tècnica referent d'aquests temes.</p> <p>Eix de feminismes amb organitzacions sòcies.</p> <p>Una persona referent al Consell rector.</p>

Les organitzacions de segon nivell han de ser referents en aquests processos de transicions feministes i un exemple a seguir. També, el fet d'aglutinar diverses entitats dona una major legitimitat i força per a fer incidència i col·locar discursos transformadors davant de les institucions. A la vegada, la seva actuació és clau

per tal d'acompanyar, formar, assessorar i donar suport a les entitats primàries, sobretot les més petites i amb menys recursos, per tal d'emprendre i sostenir mesures d'incorporació de la perspectiva feminista a les seves organitzacions.

També es posa sobre la taula que és important que aquests processos es plasmin en documents concrets que tinguin impacte sobre l'estructura, com per exemple els estatuts, i que també es puguin sistematitzar els aprenentatges.

Sobre la participació en la Xarxa de Transicions Feministes

La voluntat de crear una "xarxa de xarxes" amb la finalitat de promoure canvis organitzacionals feministes neix d'algunes necessitats detectades en les organitzacions primàries, i que han de contribuir a marcar el camí:

- Necessitat de recursos i de temps per a impulsar processos de canvis organitzacionals feministes.
- Simplificar i millorar les convocatòries de subvencions que donen suport a aquests processos.
- Compartir eines, més enxarxament.
- Necessitats específiques de les organitzacions més petites i sense estructura, sobretot en el cas de les organitzacions juvenils.
- Sensibilització i formació en aquestes temàtiques.

A la vegada, les organitzacions de segon nivell que participen en la Xarxa de Transicions Feministes identifiquen algunes necessitats comunes que fan que vegin la necessitat de participar-hi:

- Treballar en xarxa.

- Compartir recursos, aprenentatges i estratègies sobre les transicions organitzacionals feministes.
- Incidir conjuntament cap a les administracions públiques.
- Impulsar projectes conjunts grans, útils per a totes.
- Optimitzar recursos i no duplicar accions.
- Promoure la perspectiva feminista i LGBTI+ a les organitzacions associades.

Alguns dels reptes identificats per a la participació en Transicions Feministes són:

- Manca de recursos humans i temps.
- Involucrar totes les organitzacions primàries.
- Davallada de les persones joves associades.
- Compromís de tota l'organització de segon nivell i no només de les referents de gènere.

Quant a la prioritització de línies de treball pel futur, s'indica:

- Incidència cap a les institucions.
- Major difusió de les eines, recollir i posar en comú dubtes sobre el seguiment dels processos de canvi organitzacional.
- Fer incidència a través dels espais que cada xarxa té.
- Treballar per una major apropiació de Transicions dins de les pròpies organitzacions de segon nivell que l'impulsen, i, especialment, dels òrgans polítics.

3.2. Línies de continuïtat i objectius de futur

A continuació recollim les línies d'acció de la Xarxa Transicions Feminista, que mostren el compromís de les entitats membres no només amb la consolidació de l'espai de coordinació, sinó també amb la transformació social des d'una perspectiva feminista, prioritzant el treball en xarxa, l'educació, i la implicació en processos d'incidència política.

Formació i increment del nombre de membres: la xarxa continuarà formant a les seves entitats adherides i vols augmentar les adhesions. Així mateix, és vol incrementar la corresponsabilitat en els processos de transició feminista dins les organitzacions primàries, buscant una major implicació de persones dins de cada entitat participant.

Revisió de discursos i accions comunicatives: s'aposta per revisar i orientar els discursos i les accions en matèria d'igualtat i feminisme amb un enfocament més positiu i motivador per fomentar la participació i implicació activa en els processos.

Consolidació: es manté el compromís de treballar en xarxes amb un enfocament en les cures, la igualtat de gènere i la interseccionalitat, promovent una economia més justa i inclusiva com a objectiu comú.

Incidència institucional: s'assenyala la necessitat d'enfortir l'incidència cap a les administracions públiques per a donar suport als processos de canvi feminista i fer difusió de les eines disponibles per a aquestes transicions.

04

SERVEI DE DIVULGACIÓ, SENSIBILITZACIÓ I GENERACIÓ DE CONEIXEMENT

En aquesta segona apartat trobarem el conjunt d'activitats desplegades des del cercle per difondre **el potencial creatiu i transformador des de la mirada feminista interseccionals als projectes d'economia solidària**; i les formacions i acompanyaments realitzats per promoure la incorporació de la **cultura de la corresponsabilitat i els lideratges feministes** com a estratègia d'enfortiment i consoliació de les organitzacions, mitjançant la utilització d'instruments aplicats com els **protocols de prevenció de l'assetjament**, la cultura de la **mediació i organització sistèmica** i la capacitat en matèria **d'habilitats comunicatives**.

El catàleg de serveis del cercle en les accions dels acompanyaments es focalitza en **la implantació del principi d'igualtat d'oportunitats i l'equitat de gènere** a l'àmbit de les organitzacions, des d'una visió feminista i transformadora donant a conèixer la normativa en matèria d'igualtat, i promovent la implementació de **plans d'igualtat i mesures de prevenció de les violències masclistes**. També mitjançant l'elaboració de **Reglament de Règim Intern amb perspectiva feminista**, com a instrument per treballar la corresponsabilitat de la cura en les organitzacions. O les **formacions i capacitacions empoderadores en matèria de comunicació feminista**, adreçades específicament a col·lectius i persones amb poca confiança en les mateixes capacitats per raó de gènere o rang.

En segon lloc, el Cercle d'Economies Feministes ofereix **serveis de formació i acompanyament** tant a la xarxa de Consultores Feministes com a la xarxa de professionals de la salut i la Cura Digna, per a la **promoció de la intercooperació** com a estratègia d'enfortiment socioempresarial.

4.1. Accions per a la creació de diferents classes de cooperatives

Les **accions introductòries a la mirada feminista dins l'economia solidària i el cooperativisme** representen el primer apropament de moltes persones al món solidari.

Un àmbit que, en plena quarta onada feminista al nord global, està experimentant un moment de creixement, diversificació i enxarxament, al qual des del cercle contribuïm en qualitat de dispositiu de reproducció i acompanyament tècnic.

Les sessions formatives i de sensibilització que presentem a continuació representen una porta d'entrada al món de l'Economia Social i Solidària, no només en clau de creació i enfortiment dels projectes, sinó també per generar sinergies amb altres projectes col·lectius i sectors, com per exemple el món sindical, o associatiu, així com el moviment feminista.

Les accions desenvolupades en aquest apartat han estat les següents:

a) **Economia solidària i feminista: Rèpliques, impactes i xarxes del feminisme al món cooperatiu i solidari**

Realització de dos tallers introductoris i de sensibilització, realitzats els dies 17 d'abril i 6 de juny, en horari de tarda, al Bloc 4.

Des dels projectes d'Economia Solidària amb mirada feminista es promou una visió que prioritza la

sostenibilitat de la vida, donant visibilitat als treballs reproductius i de cures, sovint ignorats en l'economia tradicional. Aquest enfocament considera essencial redefinir l'economia per incloure les contribucions de les comunitats, els serveis públics i altres formes d'organització que van més enllà del mercat i la lògica del benefici.

Sectors com l'alimentació, les cures, l'habitatge i l'energia són centrals en aquest model, ja que representen àrees clau per a la sostenibilitat de la vida, i han experimentat un creixement important els darrers anys. A l'alimentació, es promou

la sobirania alimentària i els circuits curts de producció i consum. Pel que fa a les cures, es defensa una redistribució justa de les tasques domèstiques i de cura, així com un reconeixement social i econòmic del seu valor.

En l'àmbit de l'habitatge, es subratlla la necessitat de models més col·lectius i comunitaris, que garanteixin l'accés a un habitatge digne per a tothom. Finalment, en el sector energètic, es promou la transició cap a un model energètic renovable, descentralitzat i democràtic, que estigui alineat amb els valors de l'economia solidària i feminista.

A banda dels projectes específics i sectorials, durant les sessions ens van donar a conèixer les xarxes i aliances feministes per fer incidència cap al propi sector, com les comissions d'Economies Feministes de la XES (2014) o l'eix de Feminismes de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (2018), focalitzades a promoure plans i mesures d'igualtat al sector.

Tots aquests agents i projectes estan sent claus per a una transició ecosocial que integri la justícia de gènere i permeti construir un sistema econòmic més equitatiu, resilient i sostenible.

b) Normativa en igualtat, plans d'igualtat i protocols a l'Economia Social

Dues sessions formatives realitzades de manera virtual els dies 16 de gener i 27 de febrer de 2024.

L'exigència, per part de les administracions públiques, d'un major compromís formal per part d'empreses i

entitats amb les polítiques d'igualtat és cada cop major. Per aquesta raó, des del cercle oferim de manera regular una formació adreçada a donar a conèixer la normativa en igualtat vigent, i els diferents tipus de recursos: els plans d'igualtat, els mecanismes de negociació col·lectiva, les auditories retributives i els protocols de prevenció, detecció i abordatge de l'assetjament.

c) Habilitats comunicatives orals i seguretat en l'expressió en públic.

Dues sessions formatives realitzades els dies 15 de maig i 19 de juny de 2024, en horari de tarda al Bloc 4.

Els objectius d'aquesta acció formativa estaven adreçats a reforçar les competències bàsiques i habilitats comunicatives personals i grupals de les participants, per perdre la por de parlar en públic, ordenar un discurs clar i guanyar fluïdesa a l'hora de comunicar.

De manera transversal a tota la formació, es va parlar d'empoderament i interseccionalitat, atès que el perfil de les persones participants està creuat per diferents situacions d'opressió, com el gènere, la classe social, el perfil formatiu o la condició migratòria.

D'aquesta sessió s'ha derivat un acompanyament, realitzat amb l'Associació de Veïns i de Veïnes del barri de Sant Antoni, composta per diverses entitats del barri.

En aquest acompanyament, celebrat el 30 d'octubre de 2024, es va treballar específicament sobre eines comunicatives per al projecte "Totes Som Punt Lila", que impulsen des de l'associació.

'Totes som Punt Lila' és un projecte d'acció comunitària per a la prevenció i lluita contra la violència masclista a través de la intervenció i participació de les dones del barri, de manera que es creen radars feministes.

L'acompanyament es va centrar en com millorar la comunicació del projecte i la difusió entre les veïnes i entitats del barri, per a sumar més participants i per a donar a conèixer el treball que fan.

d) Incorporem la perspectiva interseccional a la nostra organització

Aquesta acció formativa és va realitzar el 10 d'abril i estava adreçada al personal tècnic de l'Ateneu L'Harmonia.

Amb aquesta càpsula formativa s'introdueix la teoria interseccional, oferint una comprensió bàsica dels seus fonaments i aplicacions pràctiques. Explora els orígens de la teoria, desenvolupada a partir del feminisme afroamericà, i com serveix com a eina crítica per analitzar les relacions entre opressió i privilegi.

A més, aborda malentesos comuns sobre la interseccionalitat i proporciona eines per integrar-la en projectes i accions dins de l'entitat. Aquesta formació parteix d'una necessitat identificada durant la Fira d'Economia Solidària del 2023, en que l'Ateneu l'Harmonia expressa el repte del relleu generacional i la diversificació del perfil de participants en l'entitat.

En una altra nivell trobem els **tallers de sensibilització de caràcter més tècnic i aplicat**, concebuts per a projectes en fase de consolidació i per incorporar més acuradament una eina o perspectiva específica. En primer lloc, trobem les formacions vinculades a la incorporació de la mirada sistèmica a les organitzacions cooperatives i solidàries:

a) La síndrome de la impostora

Dues sessions formatives realitzades els dies 11 i 25 d'abril de 2024, en horari de matí al Bloc 4.

L'activitat proposada és un taller experiencial dissenyat per abordar la síndrome de la impostora, un fenomen comú entre dones i persones que no tenen un estatus definit pels discursos

socials dominats pels valors patriarcals. Aquesta síndrome genera inseguretats, especialment en el desenvolupament de rols de poder tradicionalment associats a la masculinitat, i condueix a l'autoexigència i la pressió elevada.

En l'àmbit laboral, la síndrome de la impostora pot tenir un impacte profund, creant un cercle viciós on l'èxit augmenta el dubte i l'ansietat. Les persones afectades

sovint atribueixen els seus èxits a factors externs com la sort o l'error de judici dels altres, i mai als seus propis mèrits. Això pot portar a una sobrecàrrega de treball, perfeccionisme extrem, o fins i tot a l'autosabotatge, conduint al *burnout* o a la procrastinació.

El taller té com a objectiu desemmascarar aquesta síndrome, ajudant els participants a desenvolupar una posició més confiada i a reduir l'autoexigència, promovent així un benestar personal i professional més gran.

b) Mediació i organització sistèmica en les organitzacions

Dues sessions formatives realitzades els dies 10 i 24 d'octubre de 2024, en horari de matí al Bloc4BCN.

Activitat centrada a introduir la perspectiva sistèmica a les organitzacions, que parteix de les persones i les relacions entre elles per garantir l'èxit del projecte. La intervenció sistèmica identifica i aborda disfuncions en

les relacions d'equip, treballant en aspectes comunicatius i metacomunicatius.

La mediació i organització sistèmica busca clarificar i acceptar la diversitat, elaborar processos de consens i entendre estructures d'equip basades en entitat, rol, funcions i tasques. També es treballa per afrontar càrregues emocionals, resoldre conflictes enquistats i fomentar la salut relacional dins l'equip.

Transicions organitzatives feministes

Bloc 4. C/ Constitució, 19. 08014 Barcelona

Mediació i organització sistèmica en les organitzacions Multisessió

10 i 24 d'octubre de 10h a 13h

cercle economies feministes

BLOC4BCN ESPA COOPERATIVA

c) Revisem el model organitzatiu des d'una perspectiva sistèmica

Dues sessions formatives realitzades els dies 14 i 28 de febrer de 2024, en horari de matí a l'antiga seu de Coòpolis, al Bloc 8.

Aquest curs va abordar els models organitzatius i de lideratge des d'una perspectiva sistèmica, amb l'objectiu de crear entorns laborals més equitatius i respectuosos. En dues sessions de dues hores, es proporciona una comprensió del sistema, identificant desafiaments i implementant intervencions transformadores.

La primera sessió es va centrar en la contextualització sistèmica, la identificació de patrons desiguals, i l'anàlisi de les estructures tradicionals. Mentre que la segona sessió va explorar el disseny d'estructures alternatives amb principis feministes, els models de lideratge transformador, i l'avaluació contínua per adaptar-se als reptes emergents.

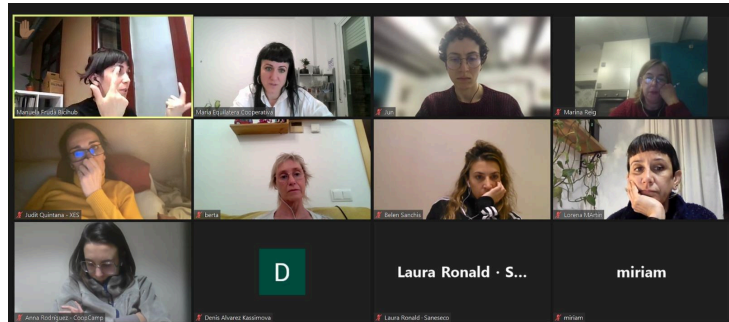
En segon lloc, dins d'aquest bloc d'activitats, trobem les formacions vinculades a la prevenció de les violències masclistes a les organitzacions solidàries, sumant a les habituals formacions en matèria de protocols de prevenció de l'assetjament, la mirada restaurativa:

d) Estratègies de detecció de l'assetjament a les organitzacions.

Aquesta formació ha tingut dues edicions durant aquesta tercera anualitat del Cercle d'Economies Feministes, celebrades els dies 30 de gènere i 9 d'abril de 2024, de manera virtual.

Les sessions van tenir per objectiu definir el concepte d'assetjament i diferenciar els diferents tipus, així com aprendre a detectar-lo. La consciència i sensibilitat en la matèria és una eina bàsica per a la prevenció, la detecció de situacions, l'abordatge i la restauració a les persones i organitzacions que han viscut aquest tipus de situacions.

Les formacions les va impartir la Maria Villar, de la cooperativa Equilàtera, i estaven adreçades específicament a organitzacions i entitats de l'economia social i solidària que, en el seu

compromís amb la transformació social feminista i el principi d'igualtat, volen conèixer estratègies i instruments aplicats de detecció de l'assetjament per raó de sexe, expressió de gènere o orientació sexual.

e) Pinzellada restaurativa: introducció dels processos restauratius dins de les organitzacions.

Aquesta formació parteix de la demanda i interès recollit durant aquesta anualitat durant la impartició dels tallers per a la creació de protocols de prevenció de les violències masclistes a les organitzacions.

Els tallers els va impartir la Núria Tió Peig de (Re)Genera, i van constar de dues edicions: una presencial l'1 d'octubre de 2024 al Bloc 4, i una en línia, el 17 d'octubre de 2024.

La formació ofereix una introducció teòrica i pràctica a les eines restauratives per gestionar conflictes dins les organitzacions. Es presentaran els conceptes bàsics, principis fonamentals i l'origen de les pràctiques

restauratives, destacant la importància de les necessitats en la gestió de relacions i conflictes. Es van compartir experiències a Catalunya i es va reflexionar sobre com gestionar el dany a través d'aquestes pràctiques, especialment en l'abordatge de violències masclistes.

La perspectiva restaurativa contrasta amb la mirada punitiva, promovent la responsabilització de l'agressor i la participació col·lectiva en la restauració del dany, amb l'objectiu de prevenir futures agressions i fomentar una transformació social. Aquesta metodologia s'aplica en diferents àmbits, incloent centres educatius, on s'ensenya la responsabilitat i la resolució de conflictes de manera no punitiva, abordant la violència sistèmica.

4.2. Sessions col·lectives i d'acompanyament expert a la Xarxa de Consultores Feministes

En aquest apartat farem un recorregut per l'itinerari formatiu i d'acompanyament desenvolupat amb el grup de **Consultores Feministes** per a la promoció de la **intercooperació** com a estratègia d'enfortiment sòcio-empresarial del sector de la

consultoria, específicament a l'àmbit de la promoció de la mirada feminista i de gènere a organitzacions, empreses i administracions públiques.

El grup de Consultores Feministes va néixer a proposta de L'Esberla Cooperativa per fomentar la col·laboració entre entitats de l'economia social dedicades a la consultoria de gènere. El setembre de 2022 es va celebrar la primera trobada amb la participació d'Almena Feminista, Quotidiana, Barabara Educació, Equilàtera, Genera Feminismes, Quatre Cantonades i Esberla.

Els principals objectius del grup són:

- Compartir formacions i aprenentatges;
- Establir un sistema de derivació de projectes;
- Realitzar projectes conjunts i intercooperar, també com a forma de fer més sostenible econòmicament el grup;
- Intercanviar i reforçar-nos mútuament en relació amb la sostenibilitat interna dels equips;
- Identificar canals i espais per fer incidència directa amb les institucions;
- Reflexionar i construir criteris de qualitat amb relació als projectes i productes de consultoria feminista.

El grup es troba de forma virtual periòdicament, i es fa una trobada presencial l'any. Actualment el grup està conformat per:

- L'Esberla
- Quatre Cantonades
- Institut Diversitas
- Barabara Educació
- Genera Feminismes
- Doble Via

- Equilàtera
- Almena Cooperativa Feminista

Aquesta anualitat hi ha hagut 5 reunions en línia i 1 presencial (21/10/2024).

Activitats d'aquesta anualitat

Reunió 28-11-2023

La primera reunió de l'anualitat va servir per repassar calendari de reunions, a més a més d'identificar les cooperatives que encara formaven part del grup. De fet, no obstant el seu interès, algunes van comunicar la impossibilitat de seguir en el grup, com per exemple L'Eixida o Quotidiana (que posteriorment es va dissoldre).

De fet, la sostenibilitat del grup és un tema que es va tractar a la reunió, per la necessitat de poder finançar el temps que es dedica a aquest grup, més enllà del que està cobert pel Cercle d'Economies Feministes. Possibles opcions que en aquell moment es van posar sobre la taula algunes opcions de finançament (Projectes Singulars i Enfortim).

A la reunió es va decidir també treballar sobre uns criteris de qualitat/metodològics, sobre els principals productes i processos que es realitzen:

- Protocols assetjament, protocols municipals de VM. Per ex. que no hi ha pràcticament mai l'eix de prevenció i la reparació.
- Plans d'igualtat interns.
- Plans d'igualtat ciutadania.

Per cada un dels productes es decideix treballar sobre elements que es veuen centrals per tenir rigorositat: Pressupost – temporalitat – qui ho lidera –

metodologia - contingut mínim - formació associada. Tot això es decideix aglutinar-ho en una fitxa comuna.

També es decideix construir una fitxa conjunta que reculli els maltractaments i elements d'incidència cap a les administracions públiques.

Reunió 26-01-2024

La principal activitat d'aquesta reunió va ser la presentació de les fitxes i l'intercanvi sobre el seu contingut. Es veu clarament que pot ser una eina potent per visibilitzar la feina, fer pedagogia sobre els nostres productes/projectes, i una incidència concreta cap a les administracions.

1) Criteris de qualitat eines/productes igualtat gènere

Producte/procés	Principals elements analitzats
Protocols de prevenció i abordatge de l'assetjament, violències masclistes i lgtbiafòbiques (àmbit laboral i de les organitzacions)	Forquilla de pressupost Temporalitat/durada Qui lidera el projecte Continguts mínims Metodologia Formació associada
Protocols de prevenció i abordatge de violències masclistes i lgtbiafòbiques (ciutadania)	
Pla d'igualtat intern (àmbit laboral i de les organitzacions)	
Plans de gènere i lgtbia adreçats a la	

ciutadania	
Formacions	Preus/hora

1. Recull males pràctiques contractació i subvencions Administració
 - Subvencions.
 - Contractes menors.
 - Licitacions.
 - Processos de participació.

Reunió 22-03-2024

Es continua treballant sobre les fitxes, en vista de la trobada presencial. Es debat sobre els elements més vinculats als municipis petits i rurals, ja que algunes de les participants del grup venen d'aquests tipus de territori (Genera Feminismes i Quatre Cantonades).

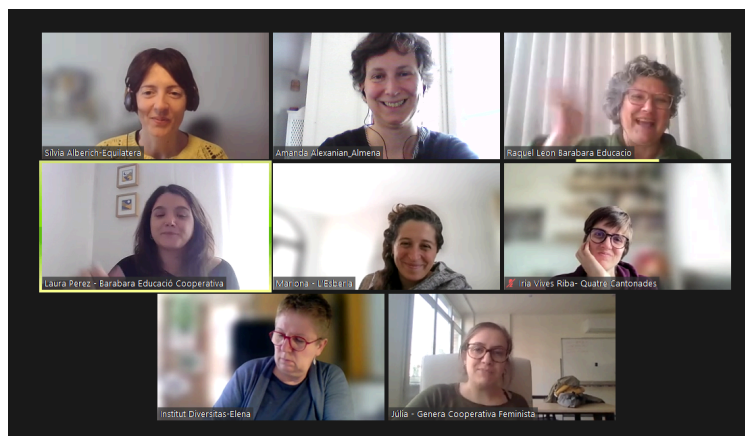
També un altre element que es posa sobre la taula és la necessitat de prioritzar els espais de participació, i com podem aprofitar la presència en diverses xarxes i espais d'incidència. Específicament, s'identifiquen algunes possibilitats:

- La Federació de Cooperatives de Treball, i incidir en els seus processos interns i el suport a les cooperatives feministes.
- La XES, i específicament el procés de balanç social i els seus indicadors.
- La coordinació amb el treball de la Xarxa de Transicions Feministes.

A més, veiem com a font d'inspiració per la feina d'incidència social i política el treball fet per L'Eixam: <https://leixam.org/>

Reunió 07-06-2024

A la reunió es decideix fer la trobada anual a l'octubre. Es menciona que s'ha conegut Larrutik (Almena), que estan fent un procés molt similar al del grup de consultores a Euskal Herria. Es considera que

seria molt potent que expliquin què estan fent, ja que és molt inspirador (per exemple: han pactat preus, són un interlocutor amb l'administració, etc.). Es decideix convidar-les a connectar-se en línia a la reunió de l'octubre.

També s'explica que Vira Cooperativa (abans Coeducació) ha demanat de formar part del grup. Fins ara elles feien coeducació i han estat a l'Eixam, per la qual cosa ens poden aportar tot el procés que van fer allà.

Reunió 13-09-2024

La reunió es dedica gairebé enterament a la preparació de la trobada presencial. Més enllà de treballar els criteris mínims i les demandes a les administracions (fitxes) es repassen possibles continguts formatius, ja que un dels objectius del grup és mancomunar formacions i compartir coneixements.

Específicament, s'identifiquen alguns temes:

- Nova llei de paritat: principals novetats i com afecta a l'àmbit de la consultoria de gènere.
- Llei trans i drets LGTBI: novetats i esborrany de reglament.
- Guia de plans d'igualtat de segona generació: breu repàs al seu contingut i les seves aportacions.
- Directiva sobre violència de gènere de la UE.

Es fa també una pluja d'idees sobre què es podria fer concretament amb les fitxes, i es menciona alguna campanya de comunicació, amb un petit decàleg. I la possibilitat d'una interpel·lació directa a la nova direcció de feminismes de la Generalitat de Catalunya.

Trobada presencial 21-10-2024

La trobada es divideix en dos blocs, d'una banda, la connexió en línia amb la Xarxa Larrutik (xarxa homòloga al País Basc) i, d'altra, es duu a terme una actualització de la situació i els reptes de les cooperatives que conformen la Xarxa de Consultores Feministes. A continuació, s'especifiquen els punts més destacats:

- Xarxa Larrutik: Larrutik es caracteritza per un enfocament de suport mutu, amb un ritme de treball lent i no productivista. Exerceixen pressió institucional i fomenten una economia social feminista transformadora. La seva organització és multisectorial i se sustenten en la confiança entre membres. La xarxa, sense personalitat jurídica, es reuneix bimensualment, amb lideratges rotatius per a cada reunió. El finançament inicial va ser assumit per una cooperativa, i ara compten amb suport de la Diputació. Valoren el treball reproductiu i adopten un calendari fix per optimitzar el

temps. Promouen la cooperació interna, amb pràctiques no competitives, evitant, per exemple, competències en licitacions.

- Situació de les entitats que conformen la Xarxa de Consultores Feministes: es fa un repàs dels canvis en cada organització. Ens trobem amb processos de relleu generacional, entitats que es consoliden en línies concretes, com ara els plans LGTBI i entitats amb canvis significatius en els seus equips. Es debat sobre mecanismes interns i d'intercooperació per a la sostenibilitat dels projectes i dels equips.

Principals resultats i línies de continuïtat

Reptes de la Xarxa de Consultores Feministes

Sostenibilitat financera: necessitat de finançar adequadament el temps dedicat a la Xarxa més enllà del suport actual del Cercle d'Economies Feministes, especialment pel que fa a entitats que no formen part de l'Ateneu Coòpolis.

Manteniment de membres actives: algunes cooperatives han hagut de deixar la Xarxa, fet que posa de manifest la dificultat de consolidar un grup estable de cooperatives actives, en part per la manca de suport financer.

Sostenibilitat dels equips: les sortides de sòcies i la rotació de les treballadores són un repte, tenint en compte que es tracta d'entitats petites. Es considera interessant compartir experiències d'organització interna i sostenibilitat i conèixer eines que han funcionat a la resta d'entitats.

Intercooperació i suport mutu: necessitat de consolidar mecanismes d'intercooperació, per exemple, participació conjunta en licitacions, compartir materials i novetats normatives, etc.

Promoció de la diversitat: es detecta certa dificultat per ampliar la diversitat en termes de perfils de les participants i membres de les cooperatives, sobretot pel que fa a l'origen.

Influència institucional: es valora la necessitat de treballar la incidència en institucions (públiques o de l'economia cooperativa), prenent les fitxes treballades com a base per visibilitzar el treball de la Xarxa quant a criteris de qualitat i econòmics.

Línies de continuïtat de la Xarxa

Consolidació de criteris de qualitat: continuar treballant en fitxes metodològiques i criteris de qualitat per a protocols d'assetjament, plans d'igualtat interns i per a la ciutadania, formacions i altres serveis de l'àmbit de gènere, incloent elements clau com pressupost, temporalitat, continguts mínims i formació associada.

Intercanvi i mancomunació de formacions: seguir compartint coneixements entre cooperatives, organitzant formacions conjuntes sobre

temes com la nova llei de paritat, la llei trans i drets LGTBI, o la directiva europea de violència de gènere.

Connexió amb altres xarxes feministes: continuar col·laborant amb entitats afins com la Xarxa de Transicions Feministes, la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC) i la XES, on es treballen indicadors de balanç social amb perspectiva feminista.

Inspiració de models externs: prendre com a referència xarxes similars, com la xarxa Larrutik del País Basc.

Treball per la sostenibilitat de les entitats i dels equips: seguir reflexionant sobre els processos interns, assolir objectius econòmics alhora que humans, estabilitzant equips, a través de formes d'organització interna que afavoreixen el benestar dels equips.

4.3. Dotar l'Ateneu Cooperatiu Coòpolis del seu propi protocol de prevenció de violències masclistes

Relacionat amb l'objectiu de fomentar la col·laboració entre empreses de l'economia social i cooperativa del territori de proximitat del Cercle d'Economies Feministes, durant els mesos d'octubre de 2024, hem realitzat **dues edicions del taller "Estratègies de detecció de l'assetjament"** adreçades a les entitats i persones treballadores vinculades a l'**Associació Coòpolis, en la nova fase de localització de l'activitat al Bloc4BCN.**

Aquests tallers estan vinculats al procés d'elaboració del Protocol de prevenció, detecció, abordatge i reparació de les violències masclistes i LGTBIA+-fòbiques a Coòpolis.

El Protocol abasta totes les entitats que conformen l'Ateneu, així com totes les persones que s'hi relacionen. En aquest sentit, l'elaboració del Protocol ha estat feta de forma participativa, a partir d'un grup de treball conformat per membres de diferents entitats i liderat pel Cercle d'Economies Feministes.

Es tracta d'un protocol que té una mirada eminentment preventiva i reparadora i, per aquest motiu, s'ha considerat necessari que totes les entitats de l'Ateneu rebessin una formació que, d'una banda, incrementés la seva comprensió i sensibilització envers les

violències i, d'altra, els permetés conèixer el protocol, els seus principis rectors, els circuits que s'hi recullen i, sobretot, les mesures preventives, de detecció precoç i de reparació proposades. Han estat, per tant, tallers eminentment participatius, afavoridors de la reflexió i de la construcció col·lectiva de posicionaments en relació amb aquestes violències.

Pel que fa al grup de treball, aquest ha partit d'un document marc que ha anat adaptant a la idiosincràsia i necessitats de l'Ateneu, tenint en compte, també, la seva relació directa amb el Bloc4BCN i les entitats que s'hi allotgen. Així mateix, el grup ha treballat per definir els perfils i funcions de les diferents figures de referència del protocol, així com en la concreció de mesures de sensibilització,

prevenció estructural, formació, detecció, recuperació, reparació, seguiment i sanció per tal de garantir la seva aplicabilitat.

4.4. Línies de continuïtat i objectius de futur

Presentem a continuació els projectes de continuïtat i futur del servei de divulgació, sensibilització i generació de coneixement:

Implantació de la igualtat d'oportunitats i equitat de gènere: es continuarà treballant amb un enfocament feminista transformador, mitjançant plans d'igualtat i protocols de prevenció de l'assetjament, així com l'elaboració de reglaments interns amb perspectiva feminista per fomentar la corresponsabilitat en les cures dins de les organitzacions.

Acompanyament en la dimensió relacional i organitzativa: seguirem oferint serveis de formació i acompanyament amb un enfocament sistèmic per a cooperatives i entitats comunitàries, tant en la fase inicial com en la consolidació dels projectes. Aquest acompanyament inclou la incorporació de metodologies feministes i de comunicació empoderadora.

Foment dels lideratges feministes i la cultura de la corresponsabilitat: posem èmfasi especial en el desenvolupament d'habilitats comunicatives i lideratges feministes, considerant la mediació i la resolució de conflictes com a eines clau per a l'enfortiment de les organitzacions altament feminitzades i col·lectius minoritzats i amb poc reconeixement social.

Difusió i transferència de bones pràctiques per a la sostenibilitat interna: des del cercle volem que les activitats de divulgació continuïn contribuint a

la visibilització de pràctiques inspiradores dins de l'Economia Solidària, amb la finalitat de generar un coneixement compartit que promogui la transformació social feminista des de les mateixes experiències autoorganitzades i autogestionades.

05

SERVEI DE FORMACIÓ PER A LA
PROMOCIÓ, CREACIÓ I
CONSOLIDACIÓ DE
COOPERATIVES I PROJECTES DE
L'ESS

En aquest apartat abordarem la línia de treball del Cercle d'Economies Feministes adreçada a impulsar processos de coneixença i articulació entre projectes de l'Economia Solidària i Cooperativa, i altres entitats del Tercer Sector Social i món associatiu amb qui compartim els objectius, ja siguin en matèria de transformació social feminista i ecològica, com en la incorporació de la perspectiva interseccional en els seus processos de diagnosi i planificació estratègica.

5.1. Introducció

Aquesta anualitat, hem donat continuïtat als espais de treball i articulació que vam iniciar la temporada anterior, i hem organitzat diversos esdeveniments participats per diferents organitzacions i entitats de primer i segon nivell de l'àmbit cures, associatiu, de la justícia global, juvenil, educatiu i esportiu.

En l'àmbit de les transicions organitzatives feministes, repassarem les sessions de treball, trobades formatives i d'intercanvi i activitats vinculades a la xarxa Transicions Feministes.

En l'àmbit de la cura, amb la participació i impuls dels processos d'enxarxament i incidència política cap a les administracions públiques per al reconeixement social i la incorporació dels projectes autogestionats sense ànim de lucre a la provisió de serveis de cura.

Amb relació a la incorporació de la mirada interseccional, hem volgut donar continuïtat i aprofundir en les pràctiques i estratègies transformadores que hem identificat en l'àmbit de l'educació, un dels més fèrtils quant a iniciatives cooperatives i associatives, específicament en el sector del lleure i els esports.

Com a novetat d'aquesta anualitat, i relacionat amb la nostra voluntat d'articulació amb altres eixos de treball de l'Ateneu Cooperatiu i de transversalització de la mirada ecofeminista, hem programat activitats orientades a impulsar plans de transició ecofeminista. La nostra voluntat és facilitar recursos que permetin autogestionar processos col·lectius amb perspectiva ecofeminista en les activitats internes i externes de les entitats primàries, així com de sectors emergents com l'energia o el consum agroecològic.

5.2. Tallers de sensibilització adreçat al teixit associatiu i les empreses

Dinamització de la Taula Territorial sobre cures de l'Alt Penedès i Garraf

El 5 d'octubre de 2024, a Vilanova i la Geltrú, va tenir lloc la Taula Territorial sobre cures de l'Alt Penedès i Garraf, en la qual l'Elba Mansilla de Cercle d'Economies Feministes va ser l'encarregada de dinamitzar i moderar la taula organitzada per l'Ateneu Cooperatiu Coopsetània.

La jornada va estar adreçada fonamentalment a presentar els projectes de treball i serveis en l'àmbit de la cura i per a l'acompanyament a la gent gran en situació de dependència a la comarca. Es va aplegar nombroses persones i entitats, incloent administracions públiques, cuidadores i cuidadors no professionals, i empreses de l'economia social i solidària (ESS).

L'objectiu de la taula va ser fomentar els processos de dignificació entorn del treball de cura, la presentació d'experiències inspiradores i la posada en comú de reptes i oportunitats en aquest àmbit. La trobada va ser també un espai per compartir coneixements, construir aliances i definir estratègies conjuntes per enfortir el sector de les cures, i va comptar amb la participació d'iniciatives de tot el territori català, entre les quals destaquem la xarxa Cura Digna, projecte acompanyat des del Cercle d'Economies Feministes i allotjat al Bloc4BCN.

La participació de l'Elba Mansilla per part del cercle va consistir a contextualitzar la situació de les cures a l'Economia Social, Solidària i Cooperativa, tot presentant les necessitats i oportunitats, així com desplegant un paper de presentadora, moderadora i conductora del debat.

Diàleg entre iniciatives i propostes per revertir la segregació escolar

El 3 d'octubre de 2024, en el marc de la jornada "Lluitem contra la segregació escolar des de les aules i el lleure" vam obrir un espai de debat i discussió en què participaren la Cris Zhang Yu del Colectivo Aice i la Marta Ruiz de la cooperativa L'Etnogràfica.

El Colectivo Antirracista AICE (Anàlisi, Investigació i Creació en Educació), format per estudiants i investigadors de diversos orígens ètnics, ha creat el fanzine 'Bienvenidos a la escuela ... intercultural?'. Aquest document aborda la discriminació racista a les escoles, la manca de diversitat en els continguts i la necessitat d'una educació

antirracista. El document Inclou un decàleg de bones pràctiques per als professionals i es difondrà a les escoles per donar eines als estudiants afectats pel sistema educatiu actual.

Per part de L'Etnogràfica va intervenir Marta Ruiz Pascua, autora de l'informe "Pel Dret a l'alimentació culturalment adequada: diagnosi etnogràfica i propostes agroecològiques", que recull les percepcions i necessitats alimentàries de les persones migrades a Barcelona. El document aborda la manca de representació de les cultures alimentàries en el sistema agroecològic català i a l'Economia Social i Solidària (ESS). Destaca la importància del Dret a l'Alimentació Culturalment Adequada per garantir una alimentació justa i inclusiva, i inclou propostes d'acció per integrar els sabers migrants al sistema alimentari.

El debat que es va dur a terme va abordar temes al voltant de la interculturalitat, la racialització i l'educació en el context català, on les dues ponents van compartir les seves experiències i reflexions sobre aquestes qüestions des de perspectives diferents.

D'una banda, la Cris Zhang Yu va iniciar la seva intervenció posant en relleu que no és de Barcelona ciutat, i va qüestionar la manera en com s'ha concebut la

interculturalitat, reduint-la a una mera suma d'elements culturals i invisibilitzant les problemàtiques i experiències que viuen les persones racialitzades. Zhang Yu va subratllar que les persones racialitzades són tractades de maneres diferents i desiguals. Va compartir la manera com la publicació el fanzine 'Bienvenidos a la

escuela ... intercultural?’ recollia els testimonis d’assetjament racista que havien viscut joves d’origen migrant que han cursat l’educació secundària a Catalunya.

En primer lloc, va esmentar la ridiculització i la pràctica recurrent de canviar el nom als infants d’origen migrant, així com la presència i persistència de materials educatius amb un enfocament fonamentalment eurocentrat. En segon lloc, va alertar sobre la sobrediagnosticació de trastorns d’aprenentatge entre els joves i la racialització de les trajectòries educatives, on sovint se’ls orienta cap a vies professionalitzadores.

Aquests problemes, segons Zhang Yu, no són casos aïllats, sinó que formen part del racisme estructural. També va posar èmfasi en la folclorització de la diversitat i la necessitat d’integrar la manera com es construeix el racisme a Catalunya i a l’entorn escolar. Per Zhang Yu, cal un canvi profund en l’enfocament educatiu i social per abordar aquests problemes, en especial pel que fa a la sobrediagnosticació i l’orientació racialitzada de trajectòries cap a la formació professional.

Marta Ruiz, per la seva part, va centrar la seva intervenció en la conjunció del dret a l’alimentació de proximitat i culturalment adequada. Ruiz va exposar que l’informe que van elaborar tenia per objectiu diagnosticar l’escassa representació de persones migrades i de diferents cultures al llarg de tota la cadena alimentària. Va destacar que hi ha una estandardització dels menús a les escoles i que això no respecta la diversitat alimentària cultural, un problema que també es reflecteix als horts escolars, on sovint no es tenen en compte els coneixements i pràctiques d’altres cultures.

Ruiz també va assenyalar la importància de fomentar la participació de les famílies en les escoles i d’abordar les desigualtats i discriminacions amb els equips

docents, encara que sovint hi ha resistències per part d'aquests. Va alertar de com la manca de diversificació en els menús escolars afecta especialment les dones, ja que, al no comptar amb menjadors adaptats a les necessitats de les seves cultures alimentàries, la conciliació laboral recau més sobre elles.

Un altre aspecte crític que va abordar Ruiz és la qüestió de la privatització i externalització dels serveis d'alimentació a les escoles, on les empreses sovint no incorporen la diversitat cultural necessària en els seus menús. També va proposar qüestionar el paradigma de l'alimentació saludable i sostenible, que de vegades no té en compte les necessitats culturals de les comunitats migrants.

Un cop enllestides les intervencions, es va obrir el debat al públic assistent. Es van tractar qüestions relacionades amb la llengua d'origen i la segregació educativa. Es va fer esment a com algunes escoles concertades han començat a oferir classes de xinès mandarí perquè hi ha un gran interès econòmic en la relació comercial amb la Xina. Tot i que aquestes classes solen ser fora de l'horari escolar, cosa que genera un debat sobre si la introducció d'aquest tipus de llengües és realment la inclusió dels infants d'origen xinès, o si respon a altres interessos.

També es va posar en qüestió el Pla Llengua i Cohesió, especialment la funció de les aules d'acollida, que, en lloc de proporcionar suport lingüístic dins de l'aula ordinària, s'han anat convertint en espais segregats per a l'alumnat migrant, amb una forta estigmatització. Finalment, es va esmentar que el Síndic de Greuges ha mostrat preocupació per aquestes qüestions i ha creat un grup d'estudi per analitzar la segregació interna a les escoles, amb la participació d'activistes, investigadors i docents.

El debat va posar en relleu la necessitat de canvis estructurals en l'educació i en la societat per garantir una veritable inclusió de la diversitat cultural i combatre la racialització i la segregació.

Ecofeminisme a les organitzacions solidàries: de la teoria a la pràctica

El 18 d'abril de 2024, en el marc de la jornada "Ecofeminisme cooperatiu" organitzada per Cercle de Transició Ecosocial, es va dur a terme el taller pràctic per incorporar de manera aplicada la mirada ecofeminista a les cooperatives i entitats solidàries.

En aquesta segona sessió, vam obrir un espai de reflexió i coneixement per compartir les pràctiques ecofeministes que ja es despleguen en algunes cooperatives de treball amb relació a la construcció de la bestreta, i en l'elaboració de plans de sostenibilitat ambiental.

La sessió va comptar amb diversos grups de treball amb els quals es va voler respondre a les següents preguntes: Com construïm el salari? I la jornada laboral? Com dibuixem l'organigrama funcional de les entitats? Quines accions i pràctiques podem desplegar en l'àmbit intern a les nostres organitzacions per integrar la pràctica ecològica? I en l'àmbit extern?

En la posada en comú de la dinàmica de grups vam compartir com els objectius feministes se centren en la conciliació i la corresponsabilitat, promovent organitzacions habitables i processos de canvi organitzacional. A les entitats es busca una participació activa de totes les persones en els espais de decisió, una

comunicació inclusiva i la institucionalització de mesures com Plans d'Igualtat i protocols contra l'assetjament. D'altra banda, en l'àmbit ecològic, s'apuntava de quina manera les cooperatives poden actuar en qualitat de consumidoros responsable, destinant recursos a la transformació ecològica, generant accions sostenibles, fomentant creació de comunitat entre treballadores i posicionant-se com a agents polítiques activa per visibilitzar campanyes socials i ambientals.

Cicle formatiu “Transicions organitzatives ecofeministes” consistent en tres sessions formatives de 5 hores de durada celebrades els dies 2, 9 i 16 d'octubre de 2024.

Aquesta formació tenia per objectiu principal dotar les participants dels coneixements necessaris per gestionar de manera autònoma l'elaboració d'un pla de transició ecofeminista a les seves organitzacions. A través d'un procés de reflexió col·lectiva, es vol

contribuir a incorporar la perspectiva ecofeminista en tots els processos interns i impactes externs, promovent un món més just i sostenible a nivell humà i també ambiental.

A la **Càpsula 1: Eco...què?** es va introduir el concepte d'ecofeminisme i la seva aplicació organitzacional. Es van presentar les primeres passes a fer per a la diagnosi inicial i conèixer l'estructura del pla de transició ecofeminista. A la **Càpsula 2: Ecofeminisme cap a dins** es van treballar les dimensions internes del

pla, incloent-hi nucli, governança i benestar. Les participants van aprendre a utilitzar eines d'autodiagnosi i a planificar el procés adaptat a les seves necessitats. A la **Càpsula 3: Ecofeminisme cap enfora** es van explorar les dimensions externes relacionades amb l'activitat de l'entitat, com l'organització del treball i els impactes econòmics. Es van compartir pràctiques inspiradores d'altres entitats i es van realitzar dinàmiques d'autodiagnosi.

Dinàmiques de gènere al sector energètic

El 4 de juny de 2024, en el marc de la Setmana de l'Energia organitzada pel cercle de Transició Ecosocial, va tenir lloc aquesta xerrada-debat.

A la sessió vam abordar la precarització que genera l'actual model energètic en mans de l'oligopoli, i la manera com des de l'Economia Social i Solidària es busquen respostes que integrin la mirada ecofeminista.

L'Andrea Vides de Dios d'Enginyeria Sense Fronteres va presentar l'informe "Mapatge de les polítiques d'energia i gènere en l'Estat espanyol", emmarcat en el projecte Empowering Underrepresented Women in the Energy Sector (EUWES). La sessió va comptar amb una Fila 0 d'experiències, en què van intervenir L'Observatori del Deute en la Globalització, Som Energia i la cooperativa Aiguasol.

A continuació presentem el recull de bones pràctiques i els principals reptes que van aflorar durant el debat i les diferents intervencions per fer front a la desigualtat de gènere present al sector energètic, també en les cooperatives de l'àmbit.

Bones Pràctiques

Cal fer recollida de dades desagregades: aquesta pràctica és fonamental per captar narratives que complementin les dades quantitatives pot proporcionar una visió més completa de les desigualtats existents.

Grup de Treball No Mixte: cal aportar un espai segur per a les dones i facilitar una discussió oberta que permeti abordar qüestions específiques. Es proposa integrar també la formació en lideratge i negociació per enfortir la presència de les dones en rols decisius i estratègics.

Polítiques de Conciliació: cal generar precedents i mostra que les polítiques de conciliació són efectives no només per a la feminització del sector, sinó també per a la millora general dels equips.

Noves Referents: seria interessant desenvolupar un programa de mentoratge on les noves referents puguin rebre suport d'expertes en el camp, ajudant a consolidar la seva presència.

“La Gran Conversa” és un espai de participació clau per a Som Energia. Pensat per diversificar les veus i incloure els col·lectius minoritzats.

Formacions en feminisme: s'han realitzat formacions, però és important mesurar quina ha estat el seu impacte i la seva aplicabilitat. Calen espais de reflexió i debat continu per demanar retroacció i adaptar futurs cursos.

Reptes

Com fem front al Deute Colonial? Des de la perspectiva de gènere, cal abordar com el colonialisme ha influït en les desigualtats actuals, i promoure iniciatives que empoderin les dones de comunitats històricament marginalitzades.

Bretxa de Gènere i Consum Domèstic: necessitem unes polítiques que abordin la desigualtat en l'àmbit laboral i domèstic. Pot considerar-se la creació de programes d'educació en eficiència energètica dirigits a dones en situacions de vulnerabilitat.

Dinàmiques de Gènere a Llarg Termini: Des de centres educatius fins al mercat laboral, cal implementar metodologies inclusives que trenquin amb els estereotips de gènere. Això podria incloure tallers sobre habilitats tècniques destinats específicament a joves dones.

Relleu Generacional: És clau analitzar les causes de baixa de sòcies a les cooperatives d'enginyeria, sobretot en un moment de creixement com l'actual. Podríem implantar enquestes d'absència o de retroacció per identificar motius i ajustar les estructures de manera que es fomentin el compromís i la participació.

Direcció de Projecte Feminista: La proposta d'horitzontalitat i agenciament és fonamental. Cal crear un espai perquè les dones liderin projectes, amb suport i orientació.

La sessió va ser molt fructífera, i les participants vam coincidir que cal continuar creant espais de col·laboració, formació, i anàlisi crítica sobre les polítiques d'igualtat orientades a fer front a les desigualtats de gènere en un sector en plena efervescència i creixement com l'energètic.

5.3. Tallers de sensibilització i dinamització adreçats a professionals de la Xarxa de Transicions Feministes

La Xarxa de Transicions Feministes és una plataforma d'entitats de segon grau formada per organitzacions provinents del món cooperatiu, l'associacionisme juvenil i ONGD. En formen part la Comissió d'Economies Feministes de la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya, el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, el Consell de la Joventut de Barcelona, la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya i Lafede.cat i el Cercle d'Economies Feministes de Coòpolis.

Des de 2019, aquest arxipèlag d'entitat hem mantingut relació regular d'intercanvi d'experiències, processos i formacions. Durant aquest curs, a partir de la participació al Congrés d'Economies Feministes el mes de març de 2023, es van incorporar els ateneus cooperatius del Maresme i Vallès Occidental.

Procés i resultats de la Xarxa Transicions Organitzatives Feministes

Sessió plenària de treball de la Xarxa Transicions Feministes

La reunió es va dur a terme a les noves dependències de Coòpolis, al Bloc 4 de Can Batlló, i va comptar amb la participació de les diferents organitzacions que formen part de la xarxa: el Consell de la Joventut

de Barcelona (CJB), CoopMaresme, la XES, Lafede i el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC), a més del Cercle d'Economies Feministes. La trobada va tenir una durada de 3 hores.

La sessió es va iniciar amb un retorn de la diagnosi realitzada per part del Cercle, abordant temes el següents temes:

- Requisits: Es va discutir la flexibilitat dels requisits per formar part de la xarxa, destacant l'experiència de Lafede i XES, que han flexibilitzat la seva participació.
- Composició: Es va analitzar la composició dels equips, notant una major presència femenina en els equips tècnics però una dominància masculina en càrrecs directius.
- Perspectiva feminista: Es va revisar l'esforç per incorporar la perspectiva feminista a les organitzacions, amb menció especial a les guies desenvolupades per Lafede i les actualitzacions de protocols de XES i altres membres.
- Finançament: Es va parlar sobre la independència financera, les aliances amb administracions públiques i el creixement orgànic en certes àrees.
- Necessitats i reptes: Es van identificar les necessitats comunes com el treball en xarxa, la incidència política i els reptes de participació degut a la manca de recursos humans i temps.

En segon lloc, es va realitzar una dinàmica per identificar les necessitats de visibilitat de la xarxa, estructurada de la següent manera:

- Oferta: Es va concloure que la xarxa pot oferir suport en processos de transició feminista i actuar com a referent en discursos de canvi.

- **Relacions:** Es va destacar la importància de relacionar-se amb entitats base, administracions i altres espais d'incidència.
- **Comunicació:** Es va acordar impulsar la difusió a través dels canals de les organitzacions membres, utilitzar el web com a repositori de recursos, i considerar la realització d'un webinar.
- **Visibilitat:** Es va plantejar la necessitat d'aprofitar xarxes estatals i espais institucionals per donar a conèixer la xarxa.

Per últim, es van discutir acords sobre la comunicació de la xarxa, incloent la creació de contingut per a xarxes socials i la gestió de la privacitat a la web, de cara al llançament i presentació de la web, prevista per al mes de juliol de 2024.

Jornades formativa i intercanvi de la xarxa Transicions Feministes

El 19 de setembre de 2024 va tenir lloc aquesta jornada de treball que va girar entorn dels aprenentatges, resistències, factors facilitadors i bones pràctiques en els processos de creació i implementació de protocols contra les violències masclistes en organitzacions de segon nivell com aquesta.

La jornada va incloure una formació final sobre mirada restaurativa.

a) Sessió d'intercanvi en matèria de protocols de les entitats de la xarxa Transicions Feministes

A primera hora de la tarda es va celebrar una sessió de treball intern en què vam compartir en quin moment es troben les organitzacions membres de la xarxa. Es va

iniciar la sessió actualitzant l'estat en relació amb els protocols contra la violència masclista i la promoció de la igualtat.

La Fede.cat, va compartir que disposar d'un protocol és un requisit d'obligat compliment per a les seves associades, que tenen un termini de tres anys per a la seva implementació.

El **Consell Nacional de la Joventut** ha centrat els seus esforços en promoure la participació de les dones en òrgans de govern i representació. Per acompanyar aquests processos disposen d'una borsa de formadores.

El **Consell de la Joventut de Barcelona** ha revisat el seu protocol. Consideren que el seu protocol, en realitat, és un "3 en 1", atès que han de donar resposta a les necessitats que genera gestionar l'Espai Jove Fontana: adreçat a entitats, treballadores i entitats externes. Al seu torn, aquest document ha de donar resposta a les necessitats derivades de les activitats nocturnes o l'obertura al públic. El repte principal per elles és disposar d'un "document viu" que permeti d'actualitzar-se constantment a necessitats diverses i canviant, que alhora els doni seguretat.

La **Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES)** està en procés de revisió del seu protocol amb l'ajuda d'entitats expertes en prevenció de violència de gènere. Un dels principals aprenentatges ha estat reconèixer que el més convenient és que cada entitat creï i tanqui el seu propi document. Per adherir-se al de la XES, a es fan formacions periòdiques a noves entitats i persones.

Es va posar en comú que les crides massives a formacions solen ser poc efectives. Algunes entitats van comentar que s'estan elaborant nous formats, com per exemple, una formació mitjançant un vídeo explicatiu, que va seguit d'una avaluació tipus test per garantir l'assimilació dels continguts.

Passada la part d'actualització de la situació de les entitats, es van debatre i fixar els següents objectius de futur comuns:

- **Cal desfeminitzar els comitès d'abordatge:** es farà un sondeig amb referents masculins per analitzar possibles estratègies de diversificació.
- Volem **compartir casos paradigmàtics i aprenentatges:** es preveu posar en comú situacions reals i les lliçons extretes per millorar l'eficàcia dels protocols.
- Elaboració d'un **Pla formatiu integral:** que inclogui drets laborals, pràctiques restauratives i límits del consentiment.
- **Visibilitzar bones pràctiques al web:** l'objectiu és mostrar el treball fet fins ara i reforçar el compromís de la xarxa.
- **Etiqueta temàtica comuna:** es proposa fer servir una etiqueta temàtica comuna, com una manera de compartir les formacions relacionades amb la prevenció de la violència masclista que fem des de la xarxa. Es proposa utilitzar la que ja empra la XES: #FormacióStopViolènciesMasclistes.

b) En segon lloc, es va realitzar la formació introductòria a la mirada restaurativa en els processos de prevenció i intervenció en matèria de violències masclistes. Sota el títol **Nou paradigma: les oportunitats restauratives en les organitzacions,** que van impartir en Marc Bosch i la Clara Àlvarez de la cooperativa (Re)genera.

El paradigma restauratiu és un model de resolució de conflictes que es fonamenta en tres pilars essencials: **reconèixer que s'ha causat un dany** que ha generat necessitats a les persones afectades; **assumir les obligacions** que aquestes necessitats impliquen per a les persones que han causat el dany; i

promoure la participació activa de totes les parts implicades, incloent-hi tant les persones directament afectades com les indirectament implicades. Així, en comptes de centrar-se en la violació d'una norma i el càstig que comporta, es focalitza en la reparació del dany d'una manera inclusiva i col·laborativa.

Els processos restauratius, que sovint s'inicien després d'haver de gestionar una denúncia de violència masclista en una organització. El procés restauratiu es presenta com una alternativa, però també com una eina simultània o consecutiva. En tot cas, el procés persegueix els següents objectius:

1. **Oferir suport a les víctimes:** garantir que les persones afectades rebin l'acompanyament necessari per gestionar les situacions de discriminació o comportament no desitjat.
2. **Motivar la responsabilitat:** identificar les responsabilitats de cadascú, des de diferents nivells de l'organització, analitzant on ha fallat la prevenció, quins han sigut els impactes i factors de l'ecosistema (cultura organitzativa i sistema de creences) poden haver contribuït a la situació.
3. **Reparar les relacions danyades:** sovint les relacions de confiança es veuen deteriorades més enllà de les persones implicades directament. Es tracta de plantejar si és necessari reparar-les i, en cas afirmatiu, com fer-ho.
4. **Promoure compromisos de reparació:** establir acords (fulla de ruta) que incloguin accions concretes per part de l'ofensor, amb l'objectiu de contribuir a la sensació de reparació de les víctimes.
5. **Reduir la reincidència:** establir mecanismes que previnguin futurs incidents.
6. **Reafirmar els valors de l'organització:** aquests processos ajuden a reforçar els valors organitzatius, promovent un ambient de respecte i seguretat.

Els processos restauratius es fonamenten en principis essencials que assegurin un ambient segur, just i respectuós per a totes les parts implicades. En primer lloc, **la voluntarietat**: la participació ha de ser acceptada de manera lliure i motivada per tothom. Tot i això, és imprescindible que, almenys, l'agressor accepti una responsabilitat mínima pels fets, encara que pot ser que inicialment no sigui conscient de tot l'impacte causat. Aquesta acceptació és un punt de partida que permetrà avançar en el procés amb un compromís genuí de reparació.

Un altre pilar fonamental és **la responsabilitat i la seguretat**. Els processos restauratius han de garantir tant el respecte com la seguretat emocional i física de totes les parts. Això implica reconèixer plenament l'impacte dels fets sobre les persones afectades i establir un espai segur en què es protegeixin els drets de tots els participants, amb especial atenció a evitar qualsevol situació de revictimització.

Finalment, el procés es basa en **la dignitat i la transparència**. És essencial que cada persona implicada sigui tractada amb respecte, reconeixent la seva humanitat independentment dels fets que hagi protagonitzat. La transparència en les accions i decisions és clau perquè totes les parts entenguin el procés, s'hi sentin incloses i confiïn que s'està treballant cap a una resolució justa i restaurativa.

Aquests principis no només guien el procés, sinó que enforteixen les relacions i els valors dins de la comunitat o organització que els adopta.

En últim lloc, i després de fer una dinàmica grupal, es va fer un recorregut breu per les 8 etapes del procés restauratiu, que presentem de manera esquemàtica:

1. **Alerta inicial**: s'identifica la situació problemàtica.
2. **Anàlisi inicial**: s'avalua la situació, s'identifiquen les parts implicades i es decideix qui s'encarregarà del procés.

3. **Oferiment:** s'explica a les parts els objectius, els principis del procés, i es respon a qualsevol preocupació.
4. **Consentiment informat i confidencialitat:** s'estableixen els acords de confidencialitat i les parts signen el consentiment informat.
5. **Sessions amb les parts:** s'organitzen sessions individuals per entendre les necessitats de cadascú, i es concreten accions per a la reparació.
6. **Compromisos escrits:** es recullen els acords i compromisos signats, amb detalls sobre la confidencialitat i el seguiment.
7. **Possible trobada:** les parts poden decidir si volen una trobada directa o indirecta per parlar.
8. **Acta final:** s'acorden els mecanismes de verificació del compliment i es fa el seguiment.

Aquest enfocament per etapes/fites busca, no només una solució al problema, sinó també una oportunitat per a la reflexió i la transformació dins de l'organització, ajudant a mantenir la cohesió i a reduir la reincidència en conductes que vulnerin els valors col·lectius.

La sessió va ser molt inspiradora i ben valorada, tant per part de les participants com de les docents, i ens vam emplaçar a seguir treballant plegades en aquesta perspectiva.

Campanya de llançament de la web Transicions Feministes

Després de dues anualitats de treball intern per definir els objectius de la xarxa i realitzar activitats formatives i d'intercanvi d'estratègies, aquesta anualitat Transicions Feministes ha dedicat energies a fer-se visible. El resultat d'aquest

treball ha estat el llançament de la campanya "Treballem per aconseguir canvis organitzacionals feministes".

La campanya ha estat orientada a donar a conèixer la web transicionsfeministes.cat, i a difondre-la a xarxes socials utilitzant el hashtag **#TransicionsFeministes**. Per al llançament de la campanya hem creat 3 vídeos promocionals i explicatius, i es va coordinar la publicació de bàners i missatges amb el conjunt d'entitats col·laboradores.

El llançament de la campanya ha estat estructurat en tres fases clau, amb l'objectiu de donar a conèixer la xarxa i els recursos que ofereix per donar suport a les entitats en els seus processos de transició feminista.

3 de juliol de 2024 - Càpsula "**Qui som?**": de presentació de la xarxa, destacant que és un grup d'entitats de segon nivell que promou canvis feministes en les organitzacions juvenils, cooperatives i de justícia global. Aquesta primera fase busca introduir la xarxa i la seva missió principal.

10 de juliol de 2024 - Càpsula "**Què fem?**": càpsula en què es detallen les activitats de la xarxa, com ara la compartició de coneixement, la formació en feminismes i la promoció de l'acció col·lectiva. En aquest segon bloc es posa èmfasi en la importància de l'intercanvi d'experiències i la creació d'espais de treball col·lectius.

5 de setembre de 2024 - Càpsula "**Recursos**": En aquesta fase final, es presenta el conjunt de recursos i eines que la xarxa i les entitats membres i col·laboradores han creat per facilitar els canvis organitzatius feministes. S'introdueix un directori de guies i manuals disponibles a la web, així com les diverses campanyes de transformació social que coordina la xarxa.

5.4. Línies de treball i objectius de continuïtat

Les xarxes en què el Cercle d'Economies Feministes participa actualment i des de l'inici de l'activitat es troben en fase de creixement i consolidació, cada una amb les seves pròpies necessitats i objectius definits. Les línies de continuïtat i treball futures les presentem a continuació de manera breu:

En primer lloc, la **Xarxa pel Dret a Cura** segueix treballant en la defensa del dret a la cura com a dret universal i promou la coproducció públic-cooperativa. Un objectiu destacat és contribuir a la col·laboració entre administracions públiques i entitats socials per a la provisió de serveis de cura, valorant les experiències autoorganitzades i fomentant la professionalització en l'àmbit de la cura. El Cercle d'Economies està contribuint precisament a aportar coneixement expert en aquesta direcció.

Xarxa Transicions Feministes, que per la pròxima anualitat preveu continuar la formació de les entitats membres, incrementar les adhesions i augmentar la corresponsabilitat en els processos de transició per un major nombre de persones a les entitats en l'àmbit primari. Al seu torn, preveu revisar els discursos i les accions comunicatives en matèria d'igualtat i feminisme per donar una orientació més positiva i motivadora als processos.

Per últim, la **Xarxa Cura Digna**, enfocada en la dignificació del treball de cura, aquesta anualitat ha donat un pas endavant en la creació d'una associació intercooperativa per enfortir la seva pràctica socio-empresarial i el sector de la salut i la cura dins de l'Economia Social i Solidària. Cura Digna, a més, busca oferir un model de gestió que dignifiqui les condicions laborals i fomenti la professionalització i el desenvolupament socioempresarial del sector.

El Cercle d'Economies Feministes treballa activament en aquestes tres xarxes, defensant la urgència de la promoció de la cultura de la corresponsabilitat i la creació d'una xarxa de «municipis cuidadors» que, mitjançant un model de coproducció públic-cooperatiu-comunitari, permetin un accés més universal i de qualitat als serveis de cura. Cada xarxa té els seus objectius i àmbits d'acció específics, però totes elles comparteixen l'objectiu comú de transformar els models econòmics i socials actuals per aconseguir una societat més justa, equitativa i sostenible.

06

**SERVEI D'ACOMPANYAMENT
PER LA CREACIÓ I
CONSOLIDACIÓ DE
COOPERATIVES I PROJECTES DE
L'ESS**

Durant la tercera anualitat del Cercle hem mantingut la línia d'acompanyaments orientada a **donar a conèixer els instruments, les metodologies i els models** que ajuden les entitats solidàries a **desplegar i operativitzar una cultura organitzativa feminista i transformadora**.

Era un objectiu estratègic del cercle generar una revisió en **clau interseccional** de les entitats de caràcter comunitari i/ o el moviment cooperativista, per aquest motiu hem llençat una campanya comunicació i difusió sobre la segregació escolar de les aules i el lleure identificant bones pràctiques que puguin impulsar i fer-nos reflexionar sobre el canvi. En un altre àmbit s'han iniciat **acompanyaments experts** en aquesta matèria.

Així mateix, s'han generat espais de trobada amb el Cercle de Transició ecosocial per proporcionar coneixements per a la comprensió de les arrels socioeconòmiques de la crisi ecològica actual, així com per a la implementació de les estratègies i polítiques per aconseguir una transició ecològica justa, que inclogui l'Economia Social i Solidària, **així com altres economies transformadores, en el model de transformació**.

6.1. Campanya de comunicació i difusió

Amb l'objectiu de donar visibilitat al recull de bones pràctiques elaborat pel Cercle durant aquesta anualitat, i ampliar l'impacte de la jornada "Lluita contra la segregació escolar des de les aules i el lleure" celebrada el 3 d'octubre, vam preparar una petita companya de comunicació i difusió sota l'etiqueta temàtica **#EducarSenseDiscriminar**.

Les principals idees d'aquesta campanya són les següents:

1. L'**afectació de la segregació escolar** es concreta en 3 nivells: escoles de barris desfavorits, creació d'aules especials, i rebaixa curricular. Això limita les oportunitats educatives dels infants gitanos i afavoreix la desconexió amb l'escola, perpetuant l'exclusió social.
2. **Manca de recursos**: si les polítiques de desegregació no van acompanyades de recursos, són "paper mullat". Fan falta recursos tècnics i econòmics a totes les escoles, per evitar que la mobilització d'infants a centres més ben dotats vulneri el dret a la conciliació familiar.
3. Si es vol escola inclusiva, **cal incloure història i cultura del poble gitano, la colonització i els pobles migrants** al currículum i afavorir la presència de docents de diversos orígens i cultures.
4. Tenim un problema de **racisme estructural i sobrediagnosticació**: denunciem la racialització en l'educació, que es materialitza en la sobrediagnosticació de trastorns d'aprenentatge, la racialització d'itineraris educatius i la folclorització de la diversitat. Calen canvis en l'enfocament educatiu per abordar el racisme estructural.
5. Fem efectiu el **dret a l'alimentació culturalment adequada**: la manca de diversitat cultural en l'alimentació escolar genera discriminació i vulnera el dret de conciliació de les famílies que no fan servir els serveis de menjador. Cal integrar els sabers alimentaris de les diferents cultures en l'estructura alimentària i educativa.

Com a productes resultants de la campanya de comunicació #EducarSenseDiscriminar hem creat dos materials: el videoresum de la jornada "Lluita contra la segregació escolar des de les aules i el lleure", i la càpsula explicativa "La segregació escolar".

Ambdós materials estan disponibles al canal de YouTube de Coòpolis:

<https://www.youtube.com/watch?v=sMptgoDX5B4&t=28s>

https://youtu.be/LkTGGVxLI_8?si=Em3X6_Z62HERxH4f

6.2. Activitats de sensibilització i dinamització

Sessió dedicada a Economies Feministes del Curs d'especialització en Transició Ecològica i Alternatives Econòmiques (7 de març de 2024)

L'Elba Mansilla en representació del Cercle d'Economies Feministes de Coòpolis, juntament amb la Mag Melara (Xarxa d'Economia Solidària) i la Mireia Bosch (Opcions de Consum Responsable), van conduir la sessió "Economia Solidària i Feminista per a la transició ecosocial" en el marc de L'Escola de Transicions, un títol propi de la Universitat de Barcelona, concebut per proporcionar els coneixements per a la

comprensió de les arrels socioeconòmiques de la crisi ecològica actual, així com per a la implementació de les estratègies i polítiques per aconseguir una transició ecològica justa, que inclogui l'Economia Social i Solidària, així com altres economies transformadores, en el model de transformació.

La ponència proposa explorar la intersecció entre l'economia solidària i el feminisme, destacant com aquests corrents estan contribuint a la transició ecosocial. Els continguts de la sessió es desglossen en els següents blocs.

Feminisme i Economia Solidària

Es va destacar com l'economia feminista reivindica la connexió entre les esferes productiva i reproductiva, posant en valor les tasques domèstiques i de cures com a essencials per al sosteniment de la vida. Amb l'economia solidària es comparteixen valors com la igualtat i la solidaritat, es busca ampliar la comprensió de l'economia més enllà del mercat, reconeixent també el medi natural, les comunitats i els serveis públics com a agents productors d'economia. Tot i la seva afinitat teòrica, el moviment cooperatiu ha hagut de confrontar contradiccions patriarcals, una lluita que s'ha desenvolupat en paral·lel a les onades feministes.

Rèpliques i implicacions de la Quarta Onada Feminista

Per emmarcar l'actual onada feminista, es situa l'inici de la mateixa en mobilitzacions globals com la Vaga Feminista del 2018, que ha tingut el seu impacte a l'Economia Social i Solidària (ESS). Es destaca la creació de xarxes i aliances feministes dins del sector, com les comissions d'Economies Feministes de la XES, que promouen mesures d'igualtat i la visibilització de projectes feministes.

També es va mencionar l'aparició de projectes cooperatius amb una clara orientació feminista i la creació de dispositius de suport tècnic vinculats a la Xarxa d'Ateneus Cooperatius, amb programes específics feministes, com el Cercle d'Economies Feministes de Coòpolis; i adreçats a col·lectius amb majors dificultats d'ocupació digna, com el col·lectiu trans o les persones sense Drets de Ciutadania.

Eixos d'incidència feminista

La sessió va aprofundir en quatre àmbits temàtics, que són de coneixement expert i activista per les docents.

La Mag Melara va conduir l'apartat dedicat a l'urbanisme feminista, plantejant la necessitat de transformar les ciutats capitalistes patriarcals en espais que valorin la diversitat i les cures. Es mencionen exemples d'habitatge cooperatiu i projectes com La Morada i el Mapa de les Cures de Poble-sec.

L'Elba Mansilla va abordar la secció dedicada a la cultura organitzativa feminista, en què va narrar el treball per impulsar transicions organitzatives que promoguin la corresponsabilitat i l'autocura. Com a bona pràctica en aquesta matèria, es va destacar com la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya, per exemple, exigeix que les entitats membres adoptin protocols per prevenir l'assetjament. Mansilla també va abordar el Dret a la Cura, i la manera com la pandèmia va fer evident les mancances del sistema de cures. Xarxes com Cura Digna i la Xarxa pel Dret a Cura, dins de l'economia solidària i comunitària, estan liderant la lluita per dignificar les condicions laborals en aquest sector i per incidir en polítiques públiques de cures amb enfocament feminista.

Per últim, la Mireia Bosch va repassar el sector de l'agroecologia i la sobirania alimentària. Va subratllar la invisibilització del treball agrícola femení i la necessitat d'incorporar la perspectiva feminista en tots els nivells de la cadena

agroalimentària. Va fer especial esment de bones pràctiques com la Fundació Emprius i les campanyes de Ramaderes de Catalunya.

La sessió va concloure amb un espai de debat i reflexió, en què es va ressaltar la necessitat d'adoptar models de producció i consum sostenibles i solidaris, que incorporin la lògica de la cura en tots els àmbits. La crisi de la Covid-19 va evidenciar la fragilitat del sistema actual, i l'economia solidària i feminista es presenta com una via per garantir la sostenibilitat de la vida dins dels límits biofísics del planeta. Es va recomanar la lectura del Pacte per una Economia per a la Vida, com una proposta integral per a aquesta transició.

És inclusiva la nostra organització? Itinerari formatiu multisessió

Aquest itinerari formatiu orientat a fer una anàlisi interseccional de les organitzacions va consistir en 3 sessions de 3 hores cadascuna, dissenyades per ajudar les entitats a incorporar la perspectiva feminista i intercultural, amb

l'objectiu d'esdevenir més inclusives i equitatives. Al llarg del curs es va reflexionar sobre els eixos de poder i privilegi que actuen en les organitzacions i que, de manera implícita o explícita, generen dinàmiques d'inclusió i exclusió, contribuint a la reproducció de jerarquies socials. Aquestes jerarquies sovint problematitzen la diversitat i l'equitat, de manera que les sessions van oferir eines per analitzar i transformar aquestes estructures de poder.

A la primera sessió, titulada "Incorporem la perspectiva interseccional en projectes i organitzacions" (11 d'abril 2024), es van introduir els conceptes clau de la teoria interseccional, que estudia com diferents eixos de desigualtat —com el gènere, la

classe social, l'origen o la raça— es creuen i es reforcen mútuament. Es va oferir una revisió dels orígens polítics i teòrics de la interseccionalitat, així com el seu desenvolupament com a eina per a l'anàlisi social i l'acció transformadora. Els participants van treballar amb exemples pràctics per entendre com aplicar aquesta perspectiva en els projectes, organitzacions i polítiques públiques amb les quals estan involucrats.

La segona sessió, sota el títol "És inclusiva la nostra organització? Com ens relacionem?" (12 de setembre), va ser un taller teòric-pràctic amb dinàmiques participatives. L'objectiu principal era iniciar un procés de presa de consciència sobre com es relacionen les persones dins les organitzacions, i com aquestes relacions poden reflectir o reforçar les dinàmiques de poder i privilegi. Es van identificar els elements i dinàmiques que conformen la cultura organitzacional, i es va reflexionar sobre com es poden millorar per fer-les més inclusives i equitatives. Els participants van analitzar els seus propis col·lectius per reconèixer les barreres que poden dificultar la inclusió de persones diverses.

Finalment, la tercera sessió, "Eines de comunicació transformadora" (19 de setembre), es va centrar en com desenvolupar una estratègia de comunicació que integri la perspectiva interseccional i intercultural. Es va explorar com els biaixos de gènere, raça, i altres formes de discriminació es reflecteixen sovint en la comunicació i la representació pública, tant dins com fora de les organitzacions. Es van proporcionar eines per analitzar críticament aquests biaixos i per comunicar de manera més conscient i transformadora, evitant la reproducció d'estereotips i afavorint una representació més justa i inclusiva.

Aquest itinerari va permetre que les participants reflexionessin sobre les seves pròpies pràctiques internes i externes, i adquirissin coneixements i eines pràctiques per transformar-se en espais més inclusius, equitatius i sensibles a la diversitat. Les

sessions, interrelacionades, però independents, van oferir un recorregut complet per abordar tant la teoria com la pràctica.

6.3. Assessoraments

Com és conegut, el **catàleg de serveis del cercle en matèria d'acompanyaments està especialitzat a promoure la cultura de la corresponsabilitat amb les cures dins les organitzacions**, qüestionant les formes de lideratge i organització tradicionals i ajudant les entitats solidàries a conduir els seus propis processos de transició organitzativa feminista proequitat de gènere.

Enguany, però en aquesta convocatòria hem volgut iniciar l'activitat incorporant als diferents instruments que contribueixen a **la implantació del principi d'igualtat d'oportunitats i de l'equitat de gènere** -Plans d'igualtat i protocols de prevenció de l'assetjament i les violències, processos d'elaboració de Reglament de Règim Intern amb perspectiva feminista i en comunicació feminista entre d'altres- una **mirada interseccional aplicada a les organitzacions**.

Així mateix, oferim assessorament en l'àmbit de l'**enfocament sistèmic** a cooperatives, empreses o col·lectius de dimensió comunitària tant en fase de creació de la iniciativa i de consolidació dels projectes, per abordar **la dimensió relacional i organitzativa**.

Quant al sector d'activitat de les cures, d'ençà que vam iniciar amb l'activitat del CEEF hem pogut constatar que l'ESS és un element de transformació social feminista contribuint a la dignificació de les condicions de treball, permeten l'apoderament del grup de treballadores i/o d'usuàries i afavoreint la

democratització de les cures. Durant aquests anys ens estem especialitzant en l'acompanyament en la **creació de projectes de l'àmbit de les cures**, tant des de la perspectiva de les prestadores de serveis com des de la perspectiva de les usuàries de serveis. Enguany hem pogut explorar aquest any l'acompanyament a la formalització del grup de la Xarxa de cura digna en una iniciativa de segon nivell.

Els projectes acompanyats durant el 2023-2024 del Cercle d'Economies feministes han estat els següents:

Nº	Llistat projectes	Sector	Descripció projecte	Entitats
1	Associació La escocesa	Cultura	L'Associació d'Ideïs EMA gestiona l'escocesa, centre públic de residències artístiques i de producció d'art contemporani gestionat de manera col·lectiva. Es centra en atendre les necessitats d'artistes i agents culturals en les diferents fases de la seva trajectòria, oferint espais de treball i recursos per al desenvolupament dels seus projectes, oferint beques anuals a artistes feministes.	Cos Salut SCCL
2	Associació L'automàtica	Cultura	Associació del col·lectiu de dissenyadors gràfics, poetes, artistes i il·lustradors que hem recuperat una impremta de Letterpress a Barcelona	Cos Salut SCCL

3	Associació Xes_Equip Tècnic	Educació	<p>La Xarxa d'Economia Solidària (XES) és una organització, amb forma jurídica d'associació, formada per gairebé 500 sòcies. Defensa un sistema econòmic respectuós amb les persones, el medi ambient i els territoris que funciona sota criteris democràtics, d'horitzontalitat, transparència, equitat i participació.</p> <p>L'economia solidària contempla una nova forma de produir, distribuir i consumir, i representa una alternativa viable i sostenible per satisfer les necessitats individuals i globals.</p>	Cos Salut SCCL
4	Habitatges La Borda SCCL-Comissió de Convivència	Habitatge	<p>Cooperativa de cessió d'ús d'habitatge, ubicada a Can Batlló, també és un projecte que té com objectiu accedir-hi a l'habitatge digne, social, assequible i ambientalment sostenible, amb voluntat de fomentar noves formes de convivència i de generar comunitat a través de l'interrelació.</p>	Equilatera SCCL
5	Associació Observatori del deute	Educació	<p>Associació que té com origen un projecte que neix l'any 2000 per iniciativa de la Xarxa Ciutadana per l'Abolició del Deute Extern (RCADE). Sorgeix de la necessitat de disposar</p>	La Ciutat Invisible SCCL

			d'informació contrastada, rigorosa, crítica i immediata, per poder nodrir els processos de formació, sensibilització i pressió política. El 2004, es formalitza la creació es crea l'associació Xarxa de l'Observatori del Deute en la Globalització (XODG), per facilitar les tasques de formació, denúncia i pressió política.	
6	Associació Cura Digna, xarxa de professionals de la salut i la cura	Cures	Projecte de segon nivell d'intercooperació en l'àmbit de la cura i d'entitats i cooperatives dedicades al sector de la cura de creació d'una associació d'enfortiment socioempresarial.	La Ciutat Invisible SCCL
7	Associació Entre Homes	Educació	Associació que té com a projecte l'acompanyament terapèutic i pedagògic, i la formació especialitzada en la condició masculina. Treballen amb la intenció de promoure processos de consciència i transformació personal i col·lectiva que impulsin el desenvolupament de noves maneres de ser homes més conscients, plurals i íntegres.	Cos Salut SCCL
8	La Ciranda (Celebrem la sexualitat	Educació	Cooperativa de treball de nova creació però amb deu anys de trajectòria. Som La Ciranda és una	La Ciutat Invisible SCCL

	SCCL)		cooperativa ecofeminista, d'iniciativa social i sense ànim de lucre, especialitzada en l'àmbit de l'educació sexual integral que ofereix recursos psicopedagògics.	
9	Associació Ateneu l'Harmonia	Cultura	<p>Associació que gestiona un equipament social i cultural de proximitat que ocupa un dels edificis rehabilitats del recinte fabril de Fabra i Coats.</p> <p>L'equipament està destinat a acollir, facilitar i desenvolupar activitats i propostes adreçades a les entitats, veïnes i veïns, orientades a transformar la realitat, a dinamitzar i desenvolupar el teixit social, cultural i de lleure, a empoderar i promocionar la vida associativa i col·lectiva, a aconseguir un Sant Andreu de Palomar més participatiu, creatiu, cohesionat, innovador, cultural, solidari i sostenible.</p>	Antropologia en acció SCCL
10	Espai Ambiental SCCL	Educació	Cooperativa de treball que treballa per a assolir comunitats regeneratives on la justícia, l'ecologia i totes les vides són al centre, ho fan mitjançant l'impuls de processos que provoquen canvis culturals, activant i	La Ciutat Invisible SCCL

			acompanyant la creació d'iniciatives comunitàries i socioeconòmiques a escala local.	
11	Periferia Cimarronas SCCL	Cultura	Cooperativa de treball associat que gestionarà un centre cultural amb teatre, bar, botiga per a fomentar l'art i el cooperativisme dins la població afrodescendent de Catalunya.	Cos Salut SCCL
12	(re)genera SCCL	Cures	Cooperativa de treball que ofereix serveis de facilitació de processos restauratius dins de les organitzacions i institucions on s'hagi viscut una situació d'abús de poder, assetjament o altres comportaments no desitjats. L'objectiu és assessorar en la implantació de protocols de prevenció i intervenció amb mirada restaurativa, a través de la facilitació de sessions i formacions per tal d'implmentar la cultura restaurativa en les organitzacions.	La Ciutat Invisible SCCL-Equilate ra SCCL
13	La Directa SCCL	Comunica ció i tecnologia	Cooperativa de consumidores i d'usuàries, La Directa és un mitjà de comunicació en català d'actualitat, investigació, debat i anàlisi. Amb vocació de contribuir a la transformació social, vol exercir la funció de denunciar els abusos i les injustícies i potenciar les alternatives.	La Ciutat Invisible SCCL

			Gràcies a l'existència d'una xarxa de nuclis territorials i col·laboradores que s'ha anat teixint des de 2006, el mitjà arriba a gairebé 4.000 subscriptores que donen suport al projecte. Al llarg de més de divuit anys d'existència, el projecte s'ha anat cuinant a foc lent en un sector d'importància estratègica com és el dels mitjans de comunicació.	
--	--	--	--	--

Els **indicadors assolits a nivell quantitatiu** són:

Nombre de projectes acompanyats	Entitats responsables	Hores acompanyaments
13	4	317

Insercions justificades	Participants	Dones	Homes
5	86	54	32

L'any passat vam arribar a un total de 314 hores justificades i el primer any de la convocatòria vam arribar a 275 hores justificades, enguany hem executat **317 hores justificades**.

Els acompanyaments que han tingut com a objectiu:

Nº	Llistat projectes	Sector	Territori	PX	Itinerari	Contingut de l'acompanyament	Entitats
5	Associació Observatori i del deute	Educació	Barcelona, Ciutat Vella	7	Creació	Abordatge de la dimensió relacional i organitzativa amb perspectiva feminista del lideratge i analitzar la forma jurídica que li encaixa d'acord a les seves necessitats.	La Ciutat Invisible SCCL
7	Associació Entre Homes	Educació	Barcelona, Gràcia	12	Creació	Abordatge de la dimensió relacional i organitzativa amb perspectiva feminista en la valoració d'escenaris de futurs i visió comuna.	Cos Salut SCCL
				86			Hores totals
							Total insercions

Els acompanyaments que han tingut com a objectiu la **creació de projectes del sector de les cures**, desde la perspectiva de les prestadores de serveis com des de

la perspectiva de les usuàries de serveis, en concret en la seva dimensió relacional i organitzativa, han sigut:

Llistat projectes	Sector	Territori	PX	Itinerari	Contingut de l'acompanyament	Entitats
Associació Cura Digna, xarxa de professionals de la salut i la cura	Cures	Barcelona, Sants-Montjuïc	10	Creació	Acompanyament a un procés de creació d'una associació de segon nivell, amb projectes de promoció del sector de les cures en un model de gestió de cura digna amb l'objectiu de promoure el desenvolupament socioempresarial de la mateixa i del sector de la cura digna a través de l'ESS.	La Ciutat Invisible SCCL
(re)genera SCCL	Cures	Barcelona, Sants-Montjuïc	5	Consolidació	Generació d'un espai d'intercanvi d'experiències per	La Ciutat Invisible

					formentar el coneixement sobre la perspectiva del dany en la mirada restaurativa de les violències masclistes a les organitzacions.	SCCL-Equilateral SCCL
--	--	--	--	--	---	--------------------------

Dels diferents acompanyaments descrits anteriorment, **2 d'ells s'han ajustat a les necessitats de les persones treballadores interessades a constituir una cooperativa per continuar l'activitat**, mitjançant el relleu societari o la constitució d'una nova societat. Es troben en aquesta situació aquestes 3 iniciatives:

Llistat projectes	Sector	Territori	PX	Itinerari	Contingut de l'acompanyament	Entitats
Associació Observatori del deute	Educació	Barcelona, Ciutat Vella	7	Creació	Abordatge de la dimensió relacional i organitzativa amb perspectiva feminista del lideratge i analitzar la forma jurídica que li encaixa d'acord amb les seves necessitats.	La Ciutat Invisible SCCL

Associació					Abordatge de la dimensió relacional i organitzativa amb perspectiva feminista en la valoració d'esceneraris de futurs i visió comuna.	
Entre Homes	Educació	Barcelona, Gràcia	12	Creació		Cos Salut SCCL

En concret, tots dos acompanyaments estan explorant canvis o formes jurídiques que s'adaptin més a les necessitats de les persones treballadores interessades. Ja sigui en fase de nova creació, ja sigui replantejament dels seus canvis de lideratges com del model de governança i l'encaix societari.

5.5. Reptes de futur

Continuem mantenint que valorem positivament les accions d'acompanyament realitzades durant el segon any del cercle, sobretot perquè ens **reafirmem en la importància de no limitar-nos en l'acompanyament no només a l'àmbit productiu de les cooperatives** (estatuts, pla de viabilitat, pla financer, cartera de serveis, etc.), sinó en posar el focus en la dimensió organitzativa, humana i relacional. **Aplicar instruments de transformació social feminista és essencial per evitar la reproducció de desigualtats**, continuem trobant dificultats per trobar materials d'altres organismes i institucions públiques que fomentin la implementació dels mateixos, per tant, considerem que hem de **continuar posant esforços en la coordinació i trobada d'espais com la Xarxa Transicions Feministes**, per una banda, com **incorporar altres entitats o cooperatives en la governança en la definició estratègica del cercle d'economies feministes** que facin esforços per la transformació social feminista.

Tornem a constatar que la **demanda d'acompanyament amb la nostra perspectiva és alta**, amb llista d'espera, per la qual cosa continuem interessades i determinades a oferir aquests serveis i cercar altres col·laboracions que ens ajudin a vehicular i ampliar el servei.

Aquest any hem acompanyat a **13 entitats**, veiem que anem cap a una reducció de les hores d'acompanyament i un augment del nombre de projectes acompanyats, ja que és una dificultat que les entitats més precàries s'alliberin tantes hores.

Incorporat el perfil expert en matèria d'interseccionalitat amb la cooperativa d'Antropologia en acció SCCL , que ha estat molt ben valorada per la qual cosa mantindrem aquesta línia d'activitat.

Tanmateix, **continuem acompanyant a projectes del sector de les cures, però** després de 3 anys de cercle es veu la necessitat d'acompanyar el procés de creació de la Xarxa de professionals del sector de les cures, una **estructura de segon nivell** que contribueixi al desenvolupament socioeconòmic de les entitats i cooperatives membres, esperem poder continuar oferint recursos per consolidar la iniciativa per mancomunar necessitats estructurals que contribueixen a impulsar el model de cura digna a través de l'ESS.

Per últim, ens agradaria **orientar la nostra activitat cap a les dones del moviment cooperativista**. Som coneixedores de com la Divisió Sexual del Treball, és a dir, el procés mitjançant el qual s'han atribuït habilitats, competències, valors i/o responsabilitats a una persona amb base en les seves característiques biològiques té impacte en com les dones hi participen en el moviment feminista. Per això, creiem que és important orientar les nostres activitats i serveis a l'apoderament de drets i coneixements tècnics de les dones per la gestió de les seves pròpies

iniciatives socioeconòmiques, ja que el sosteniment econòmic de la vida també és cura, i el cercle té molt a dir en aquest sentit i cercar serveis que contribueixen a aquest objectiu.

